کتب خانۂ آصفیہ سرکار عالی حیدرآباد دکن

نمبر داخلہ	
تاریخ داخلہ	
نام کتاب	مختصر تاریخ عثمانیہ مسمیٰ بتقاویم
فن کتاب	تاریخ
نمبر کتاب در فن مذکور	۲۴۰

[illegible]

مختصر عثمانلی تاریخی

صاحب وناشری کتابجی کرکور

نور رشاد

﴿ سلطان عبد المجيد خان ﴾

مکتب عصر

{ رشدیه قسمی }

مختصر عثمانلی تاریخی

اثر

رشاد

کتابه هر پادشاهك تصویر همایونلریده قونولمشدر

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

قسطنطینیه

(آرتین آصادوریان) شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ۵۲

صاحب وناشری : عصر کتبخانه‌سی صاحبی کرکور

۱۳۰۹

آرتین آصادوریان

شركت مرتبیه كتبخانه و مطبعه‌سی

استانبول باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٢

مختصر تاریخ عثمانی

﴿ دولت علیهٔ عثمانیه‌نك خلاصهٔ احوال جغرافیاسی ﴾

جغرافیا اعتبارینجه دولت علیهٔ عثمانیه اوروپا قطعه‌سنده بولنان ممالکك جنوب شرقیسنده، آسیاده بولنان ممالکك غربنده‌در.

چین و روسیه ممالکلرندن صوكره ممالك عثمانیه اك واسع بر الا اولدیغندن جغرافیا مؤلفلرندن بعضلری دولت علیه‌دن بحث ایتدكلری صیره‌ده «دنیانك اك واسع دولتلرندن بری» دیه توصیف ایدرلر.

ممالك عثمانیه طبیعةً «اوروپای عثمانی» — «آسیای عثمانی» — «آفریقای عثمانی» ناملریله اوچ قطعه‌یه منقسمدر.

اوروپا وآسیا قطعه‌سنجه شمال طرفندن روسیه وبحر سیاه، شمال وغرب طرفلرندن آوستریا وآدریاتیك یعنی ونددیك دكیزیله یونانستان آق دكیز، فاس — آفریقا وآسیاجه جنوب طرفندن صحرای کبیر عمان دكیزی، بصره كورفزی — آسیاجه شرق طرفندن ایران وروسیه‌نك كورجستان ایالتیله محاط ومحدوددر.

شو الكا اون اوچ درجه عرض شمالیدن قرق آلتی، قرق ییدی درجه عرض شمالی‌یه قدر ممتد اولدیغی جهتله ممالك حاره‌نك صیجاقلرینه مقابل كلمیه‌جك صیجاق یرلری واقطار منجمده‌نك برودتنه مقابل عدا ا

بیدجلک صوغوق یرلری ده حاوی اولدیغندن کرک حیوانات کرک نباتات ومعدنیاتجه دنیانک هر طرفنده موجود اولان شیلرک کافه‌سی بوقطعه‌ده یا موجود، یاخود قابل وجوددر. بوجهتله علمای فن جغرافیا بوقطعه‌یی مستقل برعالم وباشلی باشنه برجهان عد ایتمک درجه‌سنده اهمیتله تلقی ایتمشلردر.

ممالک مذکوره‌نک سواحلنی ثلثه نسبتنده تلثانی درجه‌سنده دکیزلر احاطه ایتمشدرکه بونلرک اکثری قاره دکیز، مرمره، جزایر یونانیه، آدریاتیک، بحر احمر، بصره کورفزی کبی بحار داخلیه‌دن اولدیغی کرک مراسلات عسکریه، کرک مراسلات تجاریه ایچون ال قولای وامین یوللر دیمکدر.

یالکز اصل آق دکیزک سواحل آفریقیه‌سی ایله عمان دکیزی بحار واسعه‌دن معدود اولوب آنجق کرک بونلرک کرک بحار داخلیه‌نک سواحلنده اوقدر کوزل لیمانلر موجوددرکه جهانک هیچ برطرفنه مقیس دکلدر دینلسه مبالغه‌یه حمل اولنماز.

بو لیمانلر میاننده سلانیک، ازمیر، اسکندریه، بصره وبالخاصه استانبول لیمانلری جداً روی ارضده امثالی نادر لیمانلردر.

بودکیزلردن ماعدا برطاقم انهار جسیمه بوقطعهٔ مبارکه‌نک ایچریلرندن کلرک دکیزلره منصب اولورکه بونلرک اکثری سیر سفائنه قابل اولدقلرندن هربری داخل ممالک ایله واسطهٔ مخابره ومراسله اولمق امرنده ال کوزل شهراهلر یرینه قائم اولور.

انهار مذکوره میاننده طونه، صاوا، مریچ، قزیل ایرماق، فرات، دجله، نیل نهرلری برنجیلرده اولوب بونلردن ماعدا کرك بونهرلره کرك دکیزلره منصب اولان بویله ایکنجی اوچنجی درجه‌ده نهرلر دخی بر طاقمی قایقلر سیر وحرکته قابل اولمق وهمان کافه‌سی سقی واروای اراضی ایله زراعته خدمت ایتمك صورتلریله مستقلاً برر نعمت الهیه عد اولنمغه شایاندر.

بو مملك واسعك هیچ بر طرفنده آفریقای وسطی، آسیای وسطی چوللری کبی چوللر یوقدرکه زراعته قابل اولماسون. هر طرفی منبت ومحصولدار اولوب عقللره حیرت ویرن وسعت عظیمه‌سیله برابر یکپاره برچفتلك، یکپاره بر باغ اولمغه صالحدر.

آنجق وسعت ارضیه‌یه نسبتله نفوس اهالیسی آز اولدیغندن زراعتجه ترقی ایتمه‌مش یرلری دخی آز اولوب برچوق یرلری یك اعلی قابل زراعت اولدیغی حالده اهالیدن خالی بولنمق حسبیله زراعتدن دخی محرومدر.

ممالك عثمانیه سکنه‌سنی اوروپا جغرافیونی اوتوز آلتی میلیون اولمق اوزره تخمین ایده‌رك بونك اون بش میلیونی اوروپا قطعه‌سنده، یکرمی بر میلیونی دخی آسیا وآفریقای عثمانیده بولندیغنی روایت ایدرلر.

اوروپای عثمانیده بولنان نفوسك مقداری‌نه طوغرو نظریله باقیله‌بیلیرسه‌ده آسیا وآفریقای عثمانی نفوسی هنوز تحریر اولنمامش اولدیغی جهتله اوروپا ستاتستیقلری طرفندن ایدیلن تخمین پك ناقصدر.

هرنه ایسه نفوس مذکوره ملیت وقومیت واحده‌یه منسوب اولمادیغی کبی دیانت واحده ایله متدین دخی دکلدر.

هیئت منفردهٔ عثمانیه ترك ، عرب ، کرد ، لاز ، بوشناق ، پوماق ، چتاق ، آرناود ، چرکس ، تاتار ، مونغای ، کورجی اولمق اوزره باشلیجه اون ایکی مسلمان قومدن متشکل اولوب بوندن ماعدا کذلك عرب ، کورجی ، روم ، ارمنی ، بلغار ، آرناود ، اولاح ، یهودی اولمق اوزره باشلیجه سکز قوم غیرمسلم دخی واردر. بونلرك جملهسی (عثمانلی) نام جلیلی آلتنده متحد ومتعیشدرلر

بونلردن ده ماعدا اقوام عثمانیه میاننده اوفاق تفك قوملر دخی داخل اولوب بوحسابجه قومیت ودیانت فرقلری یکرمییه قدر بالغ اولمقده وهمان اونقدر ده لسانده تکلم ایلنمکدهدر . آنجق بونلر میاننده عنصر اصلی السنهٔ ترکیهدن معدود اولان (عثمانلی) لسانی بر لسان عمومی اولدیغی کبی اسلامیت واو میانده مذهب جلیل (حنفی) اکثریت اوزره حکمی جاری اولان دیانت ومذهبدر

دولت علیهٔ عثمانیهنك پای تختی بلدهٔ طیبهٔ (قسطنطنیه) اولوب بوراده فرمانفرمای حکومت اولان ذات شوکت سمات عموم عثمانلیلرك پادشاهی وسلطانی اولدیغی کبی خلافت وامامت جلیله حسبیله بتون دنیا یوزنده بولنان ایکی یوز میلیونه قدر اهل اسلامك مرجع مقدسیدر.

﴿ مختصر عثمانلی تاریخی ﴾

مقدمه

نام جلیلانه نسبتله آکادیغمز غازی (عثمان) خان حضرتلری، که جدامجد حضرت پادشاهی‌در، هجرتك ٦٥٦ تاریخنده بروسه ملحقاتندن «سوکود» قریه‌سنده دنیایه کلمشدر. پدرلری اسکی شهر وحوالیسنه صاحب بولنان سردار نامدار غازی (ارطغرل)درکه مقدما خراساندن اررنجانه هجرت وتوطن ایدن قایی خان قبیلهٔ ترکمانیه‌سنك رئیسی ایدی. اوزمان قونیه‌ده حکومت ایدن آل سلجوقدن سلطان علاء الدین کیقباد، غازی ارطغرلك امر جهادده کوستردیکی یارارلقلردن طولایی اسکی شهرله حوالیسنی «سلطان اوکی» نامنه تحویل وبرسنجاق حالنه افراغ ایده‌رك هدیه طریقیله غازی‌یه تملیك ایتمشدر.

ارطغرل غازی ٦٨٠ سنه‌سنده رحمت حقه انتقال ایتمکله ریاست مقامنه مخدوم مکرملری عثمان غازی کچدی.

سن شریفلری ٢٤ ایدی.

غازی حضرتلری، طفولیتندن بری، مألوف اولدیغی غزالرنده دوام ایله کرك کندینه کرك دولت سلجوقیه‌یه دشمن اولان اطراف بکلرینی تأدیب وتنکیله وقاره حصارك ضبطنه موفق اولدی. بوغلبه قونیه‌یه عکس ایدنجه علاء الدین سلطان پك زیاده محظوظ اوله‌رق غازینك ضبط ایتدیکی یرلری ینه کندیسنه تملیك ایله برابر عهدهٔ

لیاقتنه امارت توجیه وعلامت امتیاز اوله‌رق، بیاض رنکلی بر سنجاق ایله برطبل [طاول] ارسال ایتدی .

عثمان غازی نائل امارت اولدقدن صوکره دخی برطرفدن ملکنك تنظیم واصلاحنه، برطرفدن‌ده حدود حکومتنی توسیعه همت ایله‌دی.

حضرت غازینك بوصورتله ایلریله‌دیکنی کورن بکلر عظیم خوف وتلاشه دوشه‌رك وفقط طوغرودن طوغرویه ایقاع موانعه جسارت ایده‌میه‌رك برحیله ایله حقنده سوء قصد اجراسنی تصمیم واوصیره‌ده بیله‌جك تکفورینك اجرا اولنه‌جق سور زفافنی تمام فرصت عد ایده‌رك غازی‌یی دعوت ایتدیلر .

متفقلردن خرمنجك محافظی کوسه میخال عثمانلیلرك محبی، باخصوص عثمان غازینك مفتون جلادتی اولماسیله کندیسنی کیفیتدن خبردار ایتدی.

تفصیلی بیوك تاریخلرده بیان وحکایه اولندیغی وجه ایله غازی حضرتلری هر سنه‌کی عادتی اوزره یایلاغه کیدرکن بیله‌جك حصارینه امانت طریقیله کوندردیکی اشیا صندوقلری ایچنه برخیلی مسلح آدم کیزله‌یه‌رك و برخیلی عسکری‌ده، یوك حیوانلرینك یاننــه ترفیقی معتاد اولان، قادینـــلر قیافتنه صوقه‌رق بو تقریب دلفریب ایله قلعه‌یی ضبط ایتــدکدن ماعدا میدان حربده مقتول دوشن تکفورك زوجه‌لکنه حاضرلنمش اولان «نیلوفر» خاتونی‌ده اله کچیردی . [١]

ینه بو اثناده یعنی ٦٩٩ سنه‌سنده ایدی‌که قونیه اوزرنده‌کی تلسطلرینی آرتیران تاتارلردن محمود غازانك ایقاع ایتدیکی مظالمدن متولد قاریشقلقلرك باش‌کوسترمه‌سی اوزرینه هرولایتده بولنان حکام وولاة داعیهٔ استقلال

---

[١] مشارالیهایی غازی حضرتلری فرزندنجیبی اورخان بکه تزویج ایتمشدرکه شهزاده غازی سلیمان پاشا ایله خداوندکار شهیدك والده‌لریدر .

ایله — طوائف ملوك صورتنــده — انفراد ایتمش وغازی عثمان حضرتلری‌ده انقره‌یه طوغرو یکی ضبط ایتدیکی بیله‌جك ایله برابر کندی حدود ملکی داخلنده مستقل اوله‌رق قالمشدرکه ایشته سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك ابتدای تشکل وظهوری بوتاریخدن اعتبار اولنور .

مســتقل قالان ممالکله صاحبلرینك اسـامی وصورت تقسیمی شویله‌در: (سلطان اوکی وانقره‌یه‌طوغرو اولان‌یرلریله برابر بیله‌جك) عثمان غازیده — (آق دکیز کناری یعنی بالیکسری) قاره عیساده [١] — (صاروخان) تکه اوغللرنده

(آیدین) حمید اوغللرنده .

(منتشانك جهات جنوبیه‌سی) قرمان اوغللرنده.

(توقاد وحوالیسی) قباد اوغلنده .

(قاره دکیز سواحلی) قزیل احمدلی دنیلن اسفندیار اوغلنده.

(کوتاهیه) کرمیان اوغلیله سلجوقیه‌دن غازی چلبیده .

١

﴿ عهد عثمان غازی ﴾

عثمان غازی نائل استقلال اولدیغی زمان ٤٢ یاشنده ایدیلر .

امارتنی متعــاقب کندی نامنه خطبه اوقوتوب پای تختنی‌ده مجدداً اعمار ایتدیکی، یکی شهره نقل وتبعه‌سنك مصالحی ایچون ایجاب ایدن محللره قاضیلر تعیین ایله‌دی .

---

[١] بالتحریف « قره‌سی » دینلیور.

تبعه‌سنه‌ده آرتق « عثمانلی » دینلمکه باشلادی .

ایرته‌سی سنه طاراقلی، کوینك، مدرنی سمتلرینی اوردی واینه.

[سلطان عثمان غازی]

کول، یارحصار، قویون حصاری قلعه‌لرینی رومله‌ردن آلوب استانبول ایمپراطوری طرفندن معاونته کوندریلن اردویی قویون حصاری پیشکاهنده مغلوب وپریشان ایتدی . [١]

[١] بوتکفورلر آسیای صغراده شرق ایمپراطورلغی اداره‌سنده قالان کوچوك برقطعه‌نك محتوی اولدیغی حصارلرك بر قوماندان و متصرفی حکمنده اولوب مأمور اولدقلری حصارك حوالیسنده‌کی قرا واراضی‌یه دخی مالکانه صورتنده صاحب ایدیلر. ایسه‌ده استانبولده‌کی ایمپراطور طرفندن نصب اولنمشلر

بوندن صوکره برمدت اطرافده بولنان حکام ایله حسن معاشرتی التزام واصلاحات داخلیه ونشر عدالته اقدام ایتمه‌سیله سایهٔ رأفته صوقولان خلقك مقداری کوندن کونه چوغالمغه باشلادی .

بو حال ایله آلتی سنه کچدی . .

٧٠٧ سنه‌سنده بروسه تکفورینك امریله اطرانوس ، کته ، کستل محافظلری بالاتفاق عثمانلی طوپراغنه هجوم ایتدیلرسه‌ده عثمان غازینك قوتی خیلیدن خیلی آرتمش اولدیغندن مهاجملری پوسکورتدکدن ماعدا آرقه‌لری صیره مشهور بهادرلردن قاره‌علی‌یی کوندروب ازمید وقاره مرسل حوالیسنی وایلك موفقیات بحریه‌مزدن اوله‌رق مرمره ایله مودانیا اوکنده‌کی قالولیمنی آطه‌سنی [٢] ضبط ایتدیردی.

عثمانلیلرك بویله آز زمان ایچنده چوق ایش کوره‌رك توسیع ملك وتأیید مبنای حکومت ایتمه‌لرینه اغماض ایده‌میه‌جك اولان شرق یعنی استانبول روم ایمپراطوری کندی باشنه ایقاع موانعه امکان بوله‌مایجه آناطولی، سوریه وعراق جهتلرنده حکمران بولنان « خدابنده » نك اتفاقنی قازانوب ترکمان بکلرینه تهدید آمیز مکتوبلر کوندردی .

غازئ صاحب جلادت ایسه بوحاله رغماً ازنیقی وقوجه حصار ایله لفکه‌یی تسخیر ایتدکدن صوکره تا استانبول بوغازنده بولنان «استاوروز» قریه‌سنه طوغرو اولان ممالکی چنکه‌یوب یورودی. جوارده

سه‌ده دره بکلکی طرزنده براستقلال اداره‌لری وار ایدی. منفعتلرینه تعلق ایتدکجه بری برلریله اتفاق ایده‌بیلیرلر واو زمانك سوق تعصبیله نصرانیتك محافظهٔ شرفی‌نامنه‌ایمپراطوردن آلدقلری امر وتوصیه‌یی‌ده بردرجه‌یه قدر اصغا ایدرلردی.

[٢] بوآطه‌نك براسمی‌ده «امیر علی آطه‌سی» درکه فاتحنه نسبت اولنمشدر . عوام تحریف ایده‌رك «امیرالی» دیرلر.

بولنان حصار صاحبلرینه ارسال ایتدیکی خبرلردن فوق‌الغایه دوچار خوف وتلاش اولان روم امراسی بیعته استعجال ایتدکلری صیره‌ده خرمنجك محافظی بولنان کوسه میخال بك قبول اسلام ایتمشدر . (سنه ٧٠٨)

بر آرالق آناطولی حوالیسندن هنوز ال چکمه‌مش اولان چنکیز طاقمندن بر فرقه کرمیان ممالکندن یعنی کوتاهیه حوالیسندن ایلریله‌یوب قاره حصار اوزرینه هجوم کوستردیلر. عثمان غازی اوغلی اورخان بکله کوسه میخالی مأمور ایتمه‌سیله مشارالیهما واروب بالمحاربه جمعیتلرینی پریشان وبرچوقلرینی اسیر ایتدیلر (٧١٢) . بو وقعه‌دن صوکره عثمان غازی امراسندن غازی عبدالرحمن ایله آقچه قوجه شمال طرفلرینه آقین ایده‌رك آقچه اووه نواحیسیله دها برچوق محللری فتح ایله ازنیقی یعنی قوجه ایلی‌یی قوشاتدیلر .

بوصورتله توسع وجسامت کسب ایدن حکومت عثمانیه ایچون برکرسیٔ اداره‌یه لزوم کورولمش و بروسه شهرینك درکار اولان قابلیتی جهتیله فتحی خصوصی موقع‌مذاکره‌یه قونوله‌رق ایشه‌اطرانوس حصارندن باشلانیلمشدر. (٧١٧)

اطرانوس آلندقدن صوکره بروسه‌نك اطرافنه بعض قلعه‌لر انشاسیله تضییق وقاره دکیزه طوغرو آق‌یازی قونوریه حوالیسی ایله‌سقاریا نهرینك ایکی یاقه‌سی تسخیر اولندی . (٧٢٣)

بو حال اوچ سنه قدر دوام ایدوب نهایت غزاة اسلام بر اقدام ایله بروسه قلعه‌سی اوکنده‌کی پونار باشنه کیده‌رك بروسه‌یی ضبط ایتدیلر . بو وقعه‌نك عقیبنده عثمان‌غازی ٧٠ یاشنده اولدیغی حالده مسقط

رأسی اولان سوکودده ارتحال ایتمکله وصیتی اوزرینه نعش مبارکی بروسه‌یه نقل اولنه‌رق حصارده‌کائن مناستر محلنه — که اورایه مؤخراً «میدان عثمانی» نامی ویریلمشدر — دفن اولندی . (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٦٥٦	٦٩٩	٧٢٦	٢٦	٧٠

٢

﴿ عهد سلطان اورخان بن عثمان ﴾

سلطان عثمانك بیوك اوغلی علاءالدین پاشا سلطنتی قبول ایتمه‌دیکندن کوچوك اوغلی سلطان (اورخان) ایکنجی پادشاه اوله‌رق ٧٢٦ سنه‌سنده تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس وپدرلرینك وصیتی موجبنجه کرسیٔ سلطنتی بروسه شهرینه نقل بیوردیلر .

علاءالدین پاشا وزیر اوله‌رق وضع قوانین وسائر مشاغل مهمهٔ دولتله اشتغال ایتدی. علاءالدین پاشایه «پاشا» دینلمه‌سی ترکجه‌ده بو لفظك «بیوك قارداش» معناسنه اولدیغی ایچوندر .

سلطنت عثمانیه‌ده ابتدا وزیر اولان علاءالدین پاشادر .

برسنه صوکره رومه‌لر علیهنه سفر آچیلوب شجعان امرادن آقچه قوجه ازمیدی، غازی عبدالرحمن قندره حصارینی فتح ایتدیلر.

بو صیره‌ده اسکدار قربنده کائن آیدوس قلعه‌سی‌ده آلندی‌که قلعه‌نك سهولتله اله کچمه‌سنه محافظك قیزی سبب اولمشدر [١] قلعه

[١] رومان نوعندن اولان بووقعه‌یی احمد مدحت افندی حضرتلری پك کوزل تصویر ایدوب «قرق انبار» اسمنده‌کی اثرنده «عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه‌سی» عنوانیله یازدیغی فقرات تاریخیه میانه ادخال ایتمشدر .

بابله اله کچیریلن قیز مؤخراً عبد الرحمن غازی یه — قلیجی اکمکی

[سلطان اورخان بن عثمان]

اوله‌رق — طرف پادشاهیدن اهدا و تزویج ایدیلدی. بو سفرك نهایتلرنده هرکه وقاره مرسل حوالیسی‌ده آلندی (٧٢٨)

علاء الدین پاشانك جملهٔ تدابیر حکیمانه و حکمدارانه‌سندن اوله‌رق دولت عثمانیه نامنه سکه کسیلمش و «سپاهی»، «یکیچری» نامیله سواری و پیاده عساکر منتظمه احداث اولنمشدر (٧٢٩). اورخان غازی مال

تپه، طاوشانلی اوکنده روم ایمپراطورلغنك اردوسنه غلبه وازنیق شهرینی محاصره ایتدیکه (۷۳۱) بوبلده رومك ایکنجی پای تختی حکمنده اولدیغندن اوکوندن صوکره ایمپراطورلغك آسیاده‌کی حکومتندن برخیر قالمادی.

۷۳۲ ده علاء الدین پاشا وفات ایتمکله یرینه اورخان غازینك بیوك شهزاده‌سی سلیمان پاشا وزیر اولدی.

سلیمان پاشا وزارتی متعاقب مدرنی، کملیك قضالرینی فتح ایتدی. بونك اوزرینه روم ایمپراطوری صلحه رغبت ونشانهٔ مسالمت اولمق اوزره دخی برخیلی هدیه تقدیمنه مسارعت کوستردی.

دولت عثمانیه طرفندن بورغبت تمام فرصت عد ایدیله‌رك قاره‌سی اوزرینه سفر آچیلدیکه بوکا قاره‌سی حاکمنك وفاتی اوزرینه اوغللری بیننده ظهور ایدن منازعات ایله برابر اوراللر خلقنك تابعیت عثمانیه‌یه کیرمك امرنده کوستردکاری آرزو سبب اولمشدر. بوسفردن قازانیلان برچوق یرلرده ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایدیلدی. (۷۳٦)

برمدت اورتالق صلح و آسایش اوزره بولندیغندن بروسه وازنیق شهرلری جامعلر، مدرسه‌لر، مکتبلر، عمارتلر، چشمه‌لر وایجاب ایدن یرلره کوپرولر بناسیله احیا ایدیلدی. متواتردرکه اون سنه ظرفنده یالکز درت بیك خانه وجوده کتیریلدی. بروسه شهرنده یوز بیکی متجاوز نفوس پیدا اولدی.

دولته هردرلو خدمت ابراز ایدنلره املاك واراضی احسان اولندی.

۷٤٦ ده ایمپراطور قانتاکوزن دولت عثمانیه ایله اولان صلح عهد نامه‌سنی تجدید و قیزی پرنسس تئودورایی اورخان غازی‌یه تزویج ایتدی.

بونك اوزرینه غازی حضرتلری ایرته‌سی سنه اسکداره کلوب ایمپراطورله ملاقات واوچ کون آرام بیوردیلر .

روم ایمپراطورلغی خاندانی میانده من القدیم حکم سورمکده اولان دعوای ریاست ۷۵۸ ده تجدد ایتمش و بری طرفدن صرب وبلغار ملتلری دخی ایمپراطورلق مقامنه کوز آتمش اولدیغندن اورخان غازی حضرتلری بو قاریشقلقدن استفاده ایله بر زماندن بری امل ایدنمش اولدیغی وجه ایله شهزاده سلیمان پاشا ایله قاره‌سی والیسی حاجی ایل بکی وسابق بروسه محافظی اولوب قبول اسلام ایتمش اولان مشهور اوراوس بکی وسرکردهٔ نامدار آجه بکی روم‌ایلی فتحنه مأمور ایتدی .

مشارالیهم دریادن کلیبولی یاقه‌سنه کچه‌رك اوّل امرده کلیبولی، بولایر خیره بولی، تکفور طاغی ایله ایبصاله ومعلقره‌یی ضبط ایتدیلر .

نه چاره‌که بو آرالق شهزاده سلیمان پاشانك بیندیکی آت بر آغاجه شدتله چارپوب وفاتی منتج اولماسیله بو قدرجق فتح ونصرتله اکتفا اولندی . (۷۵۹)

بو مصیبتك تأثیریله اورخان غازی دخی خسته‌لنوب ارتحال ایتدی.
(رحمه الله)

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٦٨٧	٧٢٦	٧٦١	٣٥	٧٥

﴿ عهد خداوندکار سلطان مراد اوّل ﴾

سلطان اورخان غازینك ایکنجی مخدومی سلطان مراد اوّل حضرتلری ٣٥ یاشنده اولدیغی حالده جلوس ایتدی . (٧٦١)

برادری سلیمان پاشانك اثرینه تبعیتله روم ایلیده توسیع ملك ایچون بولایردن ادرنه اوزرینه یورومك ایستهمش ایسهده قارامان اوغللرینك

تحریك واقساديله آنقره وحواليسنی ضبط ایتمش اولان اخی وعیان عشایری اوزرینه یورومکه مجبور اولدی و ۲۵ بیك عسکرله کیدوب اوزمان عموم آناطولینك مرکز تجارتی حکمنده بولنان آنقره‌یی فتح ایله‌دی .

بو فتحدن صوکره تکرار روم ایلی طرفنه کچه‌رك امر جهاده باشلادی. روم ایلی بکلر بکی نصب اولنان لالا شاهین پاشا ایله حاجی ایل بکی کشان، دیمتوقه، لوله‌برغوسی قصبه‌لرینی تسخیر وبعده ادرنه شهرینی فتح ایله‌دی (۷۶۳). ادرنه‌نك فتحی امرنده بوایکی مجاهدك فوق‌العاده غیرتلری مشهود اولمشدر .

بو فتحی متعاقب غازی اورانوس بك جنوب طرفندن کوملنجه، واردار، قاره‌فریه، عورت حصاری، قاواله، درامه، زیخنه، سیروز قصبه‌لرینی، لالا شاهین پاشادخی شمال جهتندن فلبه، اسکی ویکی زاغره، اهتمان، صماقو قضالری اوزرینه یورویوب آلدیلر .

بو حربلرده اله کچیریلن مال غنائم حدسز حسابسز اولدیغندن میری ایچون خمس غنائم آلنماسی قرارلشدیریلدی .

غازیلردن هر ایکیسنه‌ده اوطرفلرده اوقدر بیوك مالکانه‌لر احسان اولندی‌که محصولندن اوچر دردر بیك عسکر بسله‌دیلر .

خداوندکار حضرتلری حدود ممالك عثمانیه‌نك شوصورتله توسعی اوزرینه بعض تنسیقات واصلاحات اجراسنه لزوم کوره‌رك ازجمله تیمارلی سپاهی اصولنی ترتیب ایتدیلر .

عثمانلیلرك بویله برطرفدن بالقانلره، برطرفدن استانبول جوارینه صارقمالری اوروپایی وهم وتلاشه دوشورمکه باشلامش ونهایت پاپالق مقامنك اخطاری اوزرینه مجارستان، بوسنه، صرب قراللری ایله

افلاق بكى بالاتفاق اوتوز بيك اهل صليب عسكريله ادرنه‌يه يورويه‌رك مريچ نهرى ساحلنه اردو قورديلر (٧٦٦) .

آنجق حاجى ايل بكى بونظامسز اردويى اون‌بيك‌بهادر ايله بركيجه ظرفنده باصه‌رق جمله‌سنى تارومار ايتديكه تواريخ عثمانيه‌ده محل وقعه‌يه «صرپ صنديغى» يعنى صربليلرك منهزم اولديغى محل نامى ويريلير .

برى طرفده پادشاه حضرتلرى بيغا قلعه‌سنى ضبط ويكيشهر ايله بيله‌جك ، بروسه شهرلرنده جامعلر ، مدرسه‌لر ، حماملر بنا وادرنه‌ده دخى مكلف خيرات ومزين سرايلر انشاسيله مقرسلطنت اتخاذ ايله‌دى .

٧٦٨ ده اردولر ترتيبنه باشلانيلوب تيمور طاش پاشا چرمن ، يانبولى حواليسنه وبالذات خداوندكار حضرتلرى آيدوس ، قرين آباد ، قرق كليسا ، پونار حصارى ، ويزه ، سوزه بولى قصبه‌لرينه هجوم ايله ضبط وتسخير ايتديلر .

راغوزه جمهورى ، كه بوكا تواريخ عثمانيه‌ده «دوبر وونديك» نامى ويريلير ، حمايت‌عثمانيه‌يى قبوله ميل ايدوب سنوى برمقدار معين ويركى[*] تاديه‌سى مقاوله‌سيله عهدنامه‌يه نائل اولدى .

غازى خداوندكار حضرتلرى — قانون قديم اوغوزيان اوزره — پنچه‌سنى آل بويايه اوروب عهدنامهٔ مذكور اوزرينه باصمشدركه مؤخراً آكا تقليداً طغرا ايجاد اولنمشدر .

بروسه قاضيسى ايكن آنقره فتحنده قاضى عسكر اولان جاندارلى قاره خليل كمال فطانت و درايتنه مبنى «خيرالدين پاشا» ناميله وزير

[*] بعض تاريخلرده ويركى‌نك مقدارى قرق سك دوق آلتونى اوله‌رق كوستريلمشدر .

نصب اولنمش ویکیدن مکمل نظامات عسکریه وضع وتأسیس ایدیلمشدر (٧٧٠).

قوهٔ قاهرهٔ عثمانیه‌دن دوچار اندیشه اولان کوستندیل پرنسی قسطنطین حضرت پادشاهه عرض متابعت ایتمه‌سیله مکافاةً الباس خلعت اولندیغی کبی ممالک عثمانیه‌یه الحاق اولنمش اولان کوستندیل والیلکی دخی عهده‌سنده ابقا اولندی (٧٧٢).

ایرته‌سی سنه استانبول قربنده بعض قصبه‌لر ضبط اولندیغی کبی صرپ وافلاق طرفلرینه اردو سوقیله نیش قلعه‌سی آلندی. بلغارستان پرنسی سیزمان دخی سلستره‌ده صیقشمغله قیزینی حضرت پادشاهه هدیه ایتمك صورتیله روی اطاعت کوستردی (٧٧٦).

لالا شاهین پاشا یرینه بکلر بکی نصب اولنان تیمور طاش پاشا ارباب تیمارك نظامنی تأیید ایله آوروپا حدودینی تقویه ایتمه‌سیله آلتی سنه مدت صلح وصلاح واعمار بلاد ایله وقت کچیریلدی.

٧٨٢ ده کرمیان اوغلنك قیزی دولتشاه خاتون حضرت خداوندکارك مخدوم مکرملریییلدیرم بایزید بکه تزویج اولنمغله جهاز طریقیله کوتاهیه، کوموش، اکری کوز، طاوشانلی؛ سما وقضالری دخی ممالك عثمانیه اجزاسی میاننه داخل اولدی. دولت شاه خاتون چلبی سلطان محمد حضرتلرینك والده‌لریدر.

ایرته‌سی سنه خداوندکار حضرتلری بویکی ممالکنی کورمك ایچون کوتاهیه‌یه عزیمت بیوردیغی صیره‌ده یکیشهر، آق شهر، آسپارته سنجاقلرینی‌ده حمید اوغلندن بیع شرعی ایله صاتین آله‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق وادارهٔ حکومتنی بیوك شهزاده ییلدیرم بایزید خانه تودیع بیوردی.

٧٨٤ ده روم ایلی طرفلرینـه یکیدن اردو ترتیب وتیمور طاش پاشا ایله تسریب اولنه‌رق مناستر، پرلیه، اشتب قضالری و ٧٨٦ ده دخی صوفیه ضبط و تسخیر اولندی .

شرف صهریت پادشاهی‌یه مظهر اولان قارامان حاکمی من‌القدیم عثمانلی نامنك حسودی اولمغله طرائف اترا کدن برایکی طائفه خلقیله حدود عثمانیه‌یی وبوصورتله حدینی تجاوز ایتمش ایسه‌ده اردوی همایون طرفنه فنا هزیمته اوغرادیغندن زوجه‌سی بولنان سلطانك توسطیله پادشاهك دامن مرحمتنه صاریلدی ونائل‌عفو وامان اوله‌رق ینه ملکی کندیسنده قالدی .

بووقعه‌یی متعاقب ینه براهل صلیب داهیه‌سی پیـدا اوله‌رق ایکی یوز بیك نفردن عبارت براردو ایله اردوی همایون قوصوه پیشکاهنده محاربه‌یه طوتوشدی .

عثمانلیلر بونلره نسبتله اقل قلیل ایسه‌لرده شهزاده ییلدیرم بایزید دشمن طابورلرینی بری برینه قاته‌رق حتی صرب قرالنی اسیر ایتمشدر.

نهایت صلیبیلر دوچار مغلوبیت وپریشانی اوله‌رق برر برر قاچمغه باشـلامش و ییلدیرم بایزید ایسـه پیلرینی براقایوب برآلای رفقای جلادتیله بونلری تعقیب ایتمشدر .

بو آرالق خداوندکار حضرتلری میدان معرکه‌یی طولاشه‌رق خاك فنایه سریلن نیجه بیك قهرمانلرك اجسـادینی تماشا ایله متأثر اولمقده ایکن ناکهان یاره‌لی صرب نفراتی میانندن بری فرلایوب الده‌کی خنجر سرتیزی اووجود مبارکك اوزرینه حواله ایله شهید ایتمشدر (٧٩١) .

نعش مغفرب نفشلری بروسه‌یه نقل اوله‌رق «چکرکه» ده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه دفن اولندی . (رحمه الله)

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٢٦	٧٦١	٧٩١	٣١	٦٥

٤

﴿ عهد ییلدیرم بایزید خان ﴾

خداوندکارك وقوع شهادتی اوزرینه همان مخدوملری سلطان ییلدیرم بایزیده بیعت اولندی. سن شریفلری اوتوز رادهسنده ایدی.

پادشاه نوجاه حضرتلری متفقلره قارشی قازانیلمش اولان غلبه‌دن بحق استفاده ایچون تدارکات مقتضیه‌یی بالاکمال ودین اوزرندن طونه‌یی کچه‌رك مجارستان ایله صربستانده برخیلی غلباته مظهر اولدی. صرب قرالی استفان مقطوع برویرکی اعطاسی وهمشیره‌سنك حرم همایونه تقدیم واهداسی صورتیله عقد مصالحه‌یه مجبور اولدی (٧٩٢).

بعده آلتی بیك پیاده وقرق بش بیك سواریدن مرتب برقوتی استصحاب ایده‌رك استانبول سوری اوکنده بر نمایش عسکری اجرا ایله‌دیکه بوکا سبب، استانبول ایمپراطوری یوانی پالولوغوس‌ك اوغلی اولوب محبوس بولنان اندرونیقوسك پدری مقامنه کچملك ایچون حضرت پادشاهه اجرا ایتدیکی وعد وتعهد ایدی. آنجق یوانی اورخان غازی زماندن بری سلطنت عثمانیه ایله اولان حقوقنی یاد واوغلنك وعد ایتدیکی شیلری‌ده درعهده ایتدیکندن تکرار مقامنه اوتورتوله‌رق اندرونیقوسه دخی سلوری، ارکلی، سلانیك حکومتلری توجیه اولندی.

حضرت پادشاه ٧٩٤ ده فتح بلاده عزیمت ایده‌رك آناطولیده بولوب هنوز روملر النده قالان آلاشهری ضبط وتسخیر ایتدیکی کبی آیدین اوررینه دخی یورویه‌رك اولا اوراسنی وصیره‌سیله صاروخان، منتشابی وقارامانلی النده بولنان قونیه، آقسرای، نیکده، آق شهر وسائر بلادی ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله‌دی.

ملکلری عثمانلیلر یدینه کچن امارت بکلری قسطمونی حاکمی اسفندیار زاده کوتوروم بایزیده التجا ایتدیلر. فقط بو آدم عساکر عثمانیه‌یه قارشی کله‌میه‌جکنی بالتیقن حیله یولنه صاپه‌رق برطرفدن افلاقلیلری، دیکر طرفدن قارامانلیلری تحریك وافساده باشلادی.

بونك اوزرینه افلاق حاکمی پرنس میرچه طونه‌یی تجاوزله بلغار-

بونك اوزرینه غازی حضرتلری ایرته‌سی سنه اسکداره کلوب ایمپراطورله ملاقاة واوچ کون آرام بیوردیلر .

روم ایمپراطورلغی خاندانی میاننده من القدیم حکم سورمکده اولان دعوای ریاست ٧٥٨ ده تجدد ایتمش و بری طرفدن صرب وبلغار ملتلری دخی ایمپراطورلق مقامنه کوز آتمش اولدیغندن اورخان غازی حضرتلری بو قاریشقلقدن استفاده ایله بر زماندن بری امل ایدنمش اولدیغی وجه ایله شهزاده سلیمان پاشا ایله قاره‌سی والیسی حاجی ایل بکی وسابق بروسه محافظی اولوب قبول اسلام ایتمش اولان مشهور اورانوس بکی وسرکردهٔ نامدار آجه بکی روم‌ایلی فتحنه مأمور ایتدی .

مشارالیهم دریادن کلیبولی یاقه‌سنه کچه‌رك اوّل‌امرده کلیبولی، بولایر خیره بولی، تکفور طاغی ایله ایبصاله ومعلقره‌یی ضبط ایتدیلر .

نه چاره‌که بو آرالق شهزاده سلیمان پاشانك بیندیکی آت بر آغاجه شدتله چارپوب وفاتی منتج اولماسیله بو قدرجق فتح ونصرتله اکتفا اولندی . (٧٥٩)

بو مصیبتك تأثیریله اورخان غازی دخی خسته‌لنوب ارتحال ایتدی.
(رحمه الله)

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٦٨٧	٧٢٦	٧٦١	٣٥	٧٥

٣

﴿ عهد خداوندکار سلطان مراد اوّل ﴾

سلطان اورخان غازینك ایکنجی مخدومی سلطان مراد اوّل حضرتلری ٣٥ یاشنده اولدیغی حالده جلوس ایتدی . (٧٦١)

برادری سلیمان پاشانك اثرینه تبعیتله روم ایلیده توسیع ملك ایچون بولایردن ادرنه اوزرینه یورومك ایستهمش ایسهده قارامان اوغللرینك

تحریك و افسادیله آنقره وحوالیسنی ضبط ایتمش اولان اخی وعیان عشایری اوزرینه یورومکه مجبور اولدی و ۲۵ بیك عسکرله کیدوب اوزمان عموم آناطولینك مرکز تجارتی حکمنده بولنان آنقره‌یی فتح ایله‌دی .

بو فتحدن صوکره تکرار روم ایلی طرفنه کچه‌رك امر جهاده باشلادی. روم ایلی بکلر بکی نصب اولنان لالا شاهین پاشا ایله حاجی ایل بکی کشان، دیمتوقه، لوله‌برغوسی قصبه‌لرینی تسخیر وبعده ادرنه شهرینی فتح ایله‌دی (۷۶۳). ادرنه‌نك فتحی امرنده بوایکی مجاهدك فوق‌العاده غیرتلری مشهود اولمشدر .

بو فتحی متعاقب غازی اورانوس بك جنوب طرفندن کوملنجه ، واردار ، قاره‌فریه ، عورت حصاری، قاواله، درامه، زیخنه، سیروز قصبه‌لرینی، لالا شاهین پاشادخی شمال جهتندن فلبه، اسکی و یکی زاغره، اهتمان، صماقو قضالری اوزرینه یورویوب آلدیلر .

بو حربلرده اله کچیریلن مال غنائم حدسز حسابسز اولدیغندن میری ایچون خمس غنائم آلنماسی قرارلشدیریلدی .

غازیلردن هر ایکیسنه‌ده اوطرفلرده اوقدر بیوك مالکانه‌لر احسان اولندی‌که محصولندن اوچر دردر بیك عسکر بسله‌دیلر .

خداوندکار حضرتلری حدود ممالك عثمانیه‌نك شوصورتله توسعی اوزرینه بعض تنسیقات واصلاحات اجراسنه لزوم کوره‌رك ازجمله تیمارلی سپاهی اصولنی ترتیب ایتدیلر .

عثمانلیلرك بویله برطرفدن بالقانلره، برطرفدن استانبول جوارینه صارقالری اوروپایی وهم وتلاشه دوشورمکه باشلامش ونهایت پاپالق مقامنك اخطاری اوزرینه مجارستان، بوسنه، صرب قراللری ایله

افلاق بکی بالاتفاق اوتوز بیك اهل صلیب عسکریله ادرنه‌یه یورویه‌رك مریچ نهری ساحلنه اردو قوردیلر (٧٦٦) .

آنجق حاجی ایل بکی بو نظامسز اردویی اون بیك بهادر ایله بر کیجه ظرفنده باصه‌رق جمله‌سنی تارومار ایتدی که تواریخ عثمانیه‌ده محل وقعه‌یه «صرپ صندیغی» یعنی صربلیلرك منهزم اولدیغی محل نامی ویریلیر .

بری طرفده پادشاه حضرتلری بیغا قلعه‌سنی ضبط ویکیشهر ایله بیله‌جك ، بروسه شهرلرنده جامعلر ، مدرسه‌لر ، حماملر بنا وادرنه‌ده دخی مکلف خیرات ومزین سرایلر انشاسیله مقر سلطنت اتخاذ ایله‌دی .

٧٦٨ ده اردولر ترتیبنه باشـلانیلوب تیمور طاش پاشـا چرمن ، یانبولی حوالیسنه وبالذات خداوندکار حضرتلری آیدوس ، قرین آباد ، قرق کلیسا ، پونار حصاری ، ویزه ، سوزه بولی قصـبه‌لرینه هجوم ایله ضبط وتسخیر ایتدیلر .

راغوزه جمهوری ، که بوکا تواریخ عثمانیه‌ده «دوبر ووندیك» نامی ویریلیر ، حمایت عثمانیه‌یی قبوله میل ایدوب سنوی برمقدار معین ویرکی [*] تادیه‌سی مقاوله‌سیله عهدنامه‌یه نائل اولدی .

غازی خداوندکار حضرتلری — قانون قدیم اوغوزیان اوزره — پنچه‌سنی آل بویایه اوروب عهدنامهٔ مذکور اوزرینه باصمشدرکه مؤخراً آکا تقلیداً طغرا ایجاد اولنمشدر .

بروسه قاضیسی ایکن آنقره فتحنده قاضی عسکر اولان جاندارلی قاره خلیل کمال فطانت و درایتنه مبنی « خیرالدین پاشـا » نامیله وزیر

[*] بعض تاریخلرده ویرکی‌نك مقداری قرق بیك دوق آلتونی اوله‌رق کوستریلمشدر .

نصب اولنمش ویکیدن مکمل نظامات عسکریه وضع وتأسیس ایدیلمشدر (٧٧٠).

قوهٔ قاهرهٔ عثمانیه‌دن دوچار اندیشه اولان کوستندیل پرنسی قسطنطین حضرت پادشاهه عرض متابعت ایتمه‌سیله مکافاةً الباس خلعت اولندیغی کبی ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمش اولان کوستندیل والیلکی دخی عهده‌سنده ابقا اولندی (٧٧٢).

ایرته‌سی سنه استانبول قربنده بعض قصبه‌لر ضبط اولندیغی کبی صرپ وافلاق طرفلرینه اردو سوقیله نیش قلعه‌سی آلندی. بلغارستان پرنسی سیزمان دخی سلستره‌ده صیقشمغله قیزینی حضرت پادشاهه هدیه ایتمك صورتیله روی اطاعت کوستردی (٧٧٦).

لالا شاهین پاشا یرینه بکلر بکی نصب اولنان تیمور طاش پاشا ارباب تیمارك نظامنی تأیید ایله آوروپا حدودینی تقویه ایتمه‌سیله آلتی سنه مدت صلح وصلاح واعمار بلاد ایله وقت کچیریلدی.

٧٨٢ ده کرمیان اوغلنك قیزی دولتشاه خاتون حضرت خداوندکارك مخدوم مکرملری ییلدیرم بایزید بکه تزویج اولنمغله جهاز طریقیله کوتاهیه، کوموش، اکری کوز، طاوشانلی؛ سما وقضالری دخی ممالك عثمانیه اجزاسی میانه داخل اولدی. دولت شاه خاتون چلبی سلطان محمد حضرتلرینك والده‌لریدر.

ایرته‌سی سنه خداوندکار حضرتلری بویکی ممالکنی کورمك ایچون کوتاهیه‌یه عزیمت بیوردیغی صیره‌ده یکیشهر، آق شهر، آسپارته سنجاقلرینی‌ده حمید اوغلندن بیع شرعی ایله صاتین آله‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق وادارهٔ حکومتنی بیوك شهزاده ییلدیرم بایزید خانه تودیع بیوردی.

۷۸٤ده روم ایلی طرفلرینــه یکیدن اردو ترتیب وتیمور طاش پاشا ایله تسریب اولنەرق مناســتر، پرلیه، اشتب قضالری و ۷۸٦ده دخی صوفیه ضبط و تسخیر اولندی .

شرف صهریت پادشاهی‌یه مظهر اولان قارامان حاکمی من‌القدیم عثمانلی نامنك حسودی اولمغله طرائف اترا کدن برایکی طائفه خلقیله حدود عثمانیه‌یی وبوصورتله حدینی تجاوز ایتمش ایسه‌ده اردوی همایون طرفنه فنا هزیمته اوغرادیغندن زوجه‌سی بولنان ســلطانك توسطیله پادشاهك دامن مرحمتنه صاریلدی ونائل‌عفو وامان اوله‌رق ینه ملکی کندیسنده قالدی .

بووقعه‌یی متعاقب ینه براهل صلیب داهیه‌سی پیــدا اوله‌رق ایکی یوز بیك نفردن عبارت براردو ایله اردوی همایون قوصوه پیشگاهنده محاربه‌یه طوتوشدی .

عثمانلیلر بونلره نسبتله اقل قلیل ایسه‌لرده شهزاده ییلدیرم بایزید دشمن طابورلرینی بری برینه قاته‌رق حتی صرب قرالنی اسیر ایتمشدر.

نهایت صلیبیلر دوچار مغلوبیت وپریشانی اوله‌رق برر برر قاچمغه باشــلامش و ییلدیرم بایزید ایســه پیلرینی براقیوب برآلای رفقای جلادتیله بونلری تعقیب ایتمشدر .

بو آرالق خداوندکار حضرتلری میدان معرکه‌یی طولاشه‌رق خاك فنایه سریلن نیجه بیك قهرمانلرك اجســادینی تماشا ایله متأثر اولمقده ایکن ناکهان یاره‌لی صرب نفراتی میانندن بری فرلایوب الده‌کی خنجر سرتیزی اووجود مبارکك اوزرینه حواله ایله شهید ایتمشدر (۷۹۱) .

نعش مغفرب نقشلری بروسه‌یه نقل اوله‌رق «چکرکه» ده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه دفن اولندی . (رحمه الله)

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٢٦	٧٦١	٧٩١	٣١	٦٥

٤

﴿ عهد ییلدیرم بایزید خان ﴾

خداوندکارك وقوع شهادتی اوزرینه همان مخدوملری سلطا
ییلدیرم بایزیده بیعت اولندی. سن شریفلری اوتوز رادهسنده ایدی

پادشاه نوجاه حضرتلری متفقلره قارشی قازانیلمش اولان غلبه‌دن بحق استفاده ایچون تدارکات مقتضیه‌یی بالاکمال ودین اوزرندن طونه‌یی کچه‌رك مجارستان ایله صرپستانده برخیلی غلباته مظهر اولدی. صرپ قرالی استفان مقطوع برویرکی اعطاسی وهمشیره‌سنك حرم همایونه تقدیم واهداسی صورتیله عقد مصالحه‌یه مجبور اولدی (۷۹۲).

بعده آلتی بیك پیاده وقرق بش بیك سواریدن مرتب برقوتی استصحاب ایده‌رك استانبول سوری اوکنده بر نمایش عسکری اجرا ایله‌دیکه بوکا سبب، استانبول ایمپراطوری یوانی پالولوغوس‌ك اوغلی اولوب محبوس بولنان اندرونیقوسك پدری مقامنه کچمك ایچون حضرت پادشاهه اجرا ایتدیکی وعد وتعهد ایدی. آنجق یوانی اورخان غازی زماننده بری سلطنت عثمانیه ایله اولان حقوقنی یاد واوغلنك وعد ایتدیکی شیلری‌ده درعهده ایتدیکندن تکرار مقامنه اوتورتوله‌رق اندرونیقوسه دخی سلوری، ارکلی، سلانیك حکومتلری توجیه اولندی.

حضرت پادشاه ۷۹۴ ده فتح بلاده عزیمت ایده‌رك آناطولیده بولنوب هنوز روملر النده قالان آلاشهری ضبط وتسخیر ایتدیکی کبی آیدین اوزرینه دخی یورویه‌رك اولا اوراسنی وصیره‌سیله صاروخان، منتشابی وقارامانلی الده بولنان قونیه، آقسرای، نیکده، آق شهر وسائر بلادی ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله‌دی.

ملکلری عثمانلیلر یدینه کچن امارت بکلری قسطمونی حاکمی اسفندیار زاده کوتوروم بایزیده التجا ایتدیلر. فقط بو آدم عساکر عثمانیه‌یه قارشی کله‌مه‌یه‌جکنی بالتیقن حیله یولنه صاپه‌رق برطرفدن افلاقلیلری، دیکر طرفدن قارامانلیلری تحریك وافساده باشلادی.

بونك اوزرینه افلاق حاکمی پرنس میرچه طونه‌یی تجاوزله باغار-

ستانه طوغری یورودی. پادشاه ظفرپناهك دفع صائل ایچون روم ایلنه شتاب ایتمه‌سی بری طرفدن قارامانلیلره فرصت ویرمه‌سیله بونلر تجدید مخاصمه‌یه ابتدار وتیمور طاش پاشایی قید اسادته کرفتار ایتدیلر.

ییلدیرم بایزید حضرتلری روم ایلیسده افلاقلیلری دامن امانه دوشوردکدن صوکره درحال آناطولی‌یه کچه‌رك قارامانلیلر اوزرینه واردی ومنافقانه استرحاملرینه باقمایه‌رق قارامان اوغلنی اسیر وبتون ممالکنی ملك عثمانی‌یه ضم والحاق ایتدی.

بعده شمال طرفنه توجیه ایله ترکمانلر النده‌ن قیصریه، سیواس سنجاقلرینی آلدی (٧٩٥).

جانیك، آماسیه، عثمانجق حوالیسنی‌ده قبضهٔ تسخیره آلنجه اسفندیار زاده سینوبده‌کی حکومتنی ترك ایله فرار وتیمورلنکه التجا ایتدی.

ایکی سنه مدت صلح اوزره کچه‌رك امور اداره‌نك تنظیم وتنسیقیله اشتغال اولندی.

٧٩٧ ده مجار قرالی آلمان بکلری، فرانسه قرالی، ردوس شوالیه‌لری، افلاق ویوه‌داسیله اتفاق ایده‌رك جمع ایتدیکی عسکر بی‌شمار ایله ودینی تسخیر ونیکبولی قلعه‌سنی محاصره ایتدی.

فقط ییلدیرم بایزید حضرتلری صاعقه کبی یتیشه‌رك متفقین اردوسنی تار ومار وحتی مجار قرالنی مجبور فرار ایتمشدر.

مظفریت واقعه نامه‌لرله حکمداران زمانه اعلان واشعار اولندقده خلفای عباسیه‌دن اولوب مصرده اقامت ایتمکده اولان متوکل خلیفه سلطان بایزید حضرتلرینه «سلطان اقلیم روم» عنوان مفخرت نشانی تخصیص ایتدی که او زمانه قدر اجداد عظاملرینه وکندیلرینه «بك»،

یاخود «امیر» دینیلیردی . بونك اوزرینه امیر بخاری حضرتلری یدیله پادشاه حضرتلرینه تقلید سیف سلطنت اولندی.

۷۹۸ ده سیلوری قصبه‌سنك عثمانلی یدینه کچمه‌سی استانبولك امر محاصره‌سنی بر قات دها تسهیل ایده‌جك احوالدن اولماسیله ایمپراطور صیقیشه‌رق استانبولده بر محله‌نك کوینك وطاراقلی اهالیسنه تخصیص وبر مسجد ایله بر محکمه انشاسی ایچون واقع اولان تکلیفه موافقت ایتدی .

۸۰۰ ده تیمور طاش پاشا بر طرفدن کنغری ، دیوریك ، بر طرفدن‌ده بهسنی، ملاطیه شهرلری ایله کماح قلعه‌سنی ضبط ایتدیکی کبی سلطان بایزید حضرتلری یکیشهری ، ترحاله‌یی ، لوادیایی، آتنه‌یی تسخیر ایدرك موره جزیره‌سنی فتح ایله‌دی .

بو آرالق جهانگیرلك دعواسیله ظهور وهر طرفه ایصال دست شر وشور ایدن تیمورك بعض تکالیف بارده‌یی متضمن حضرت پادشاهه نامه وایلچیلر کوندره‌سی ودوچار اولدیغی معامله‌ٔ ردیه ایله برابر بغداد ودیاربکر حکمدارلری اولوب تیمورك دشمنلرندن بولنان احمد جلایری ایله قاره‌یوسفك حمایهٔ پادشاهیده بولنماسندن دلگیر اوله‌رق سیواس اوزرینه یورویوب شهزاده ارطغرل بکی شهید ایتمش اولماسی استانبول محاصره‌سیله مشغول اولان سلطان بایزیدی اغضاب ایتمکله هماز آناطولی‌یه کچوب انقره قربنده ملاقی اولدیغی تاتار عسکریله جنکه مباشرت ایله‌دی .

اکثر تاریخلرك بیانه کوره جنکه طوتوشان عساکر عثمانیه‌نك مقداری یوز یکرمی بیك، تاتار عسکرینك یدی یوز بیك ایدی.

اثنای محاربه‌ده سینوب ، صاروخان ، آیدین ، منتشا ، قارامان

سنجاقلرینڭ عسکرلری اسکی متبوعلرینی تیمور صفلرنده کورمه‌لریله هپ دشمن طرفه کچمش وبوجهتله سلطان بایزیدڭ عسکری خیلیدن خیلی آزالمش ایدی.

جنك آقشامه قدر دوام ایتمش وهرنه‌قدر دشمنڭ یوز بیك قدر عسکری تلف اولمش ایسه‌ده بو قدر چوقلغه غلبه ممکن اوله‌مادیغندن عساکر عثمانیه‌ده مغلوبیت کوسترمکه باشلایوب نهایت حضرت پادشاه شهزاده‌سی موسی چلبی ایله برابر اسیر دوشمشدر.

پادشاه حضرتلری هرنه‌قدر تیموردن عظمت قدر وشاننه لایق صورتده مظهر رعایت اولمش ایسه‌ده دولت وعسکرینڭ دوچار اولدیغی شو حال اسف اشتمال نفسنه غایت آغیر کلدیکندن او کدر ایله محل اقامتی بولنان آق شهرده قرق درت یاشنده ایکن رحمت حقه انتقال ایله‌مشدر (٨٠٥)

نعش مبارکی بروسه‌یه نقل ودفن اولندی.

سلطان بایزید حضرتلرینڭ جلادتی وحسن تدبیر وحرکتی مشهور اولوب اثنای محاربه‌ده دشمن کندیسنی اوزافده صانیرکن ییلدیرم سرعتیله کلوب یتیشمه‌سی «ییلدیرم» لقبیله یاد اولنماسنه سبب اولمشدر. (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٦١	٧٩١	٨٠٥	١٤	٤٤

٥

﴿ عهد چلبی سلطان محمد ﴾

آنقره محاربه‌سنده سلطان بایزید ایله برابر شهزاده موسی چلبی

دشمن النه اسیر دوشمش اولدیغی کبی شهزاده مصطفی چلبی‌ده اثنای حربده غائب اولمش ایدی.

[چلبی سلطان محمد]

سلطان بایزیدك دیگر شهزاده‌لرندن الڭ بیوکی اولان سلیمان بك پدرینك وقوع اسارتی متعاقب بروسه‌یه کیده‌رك خزینه‌یی ضبط ایله وزیر علی پاشا وسائر اسرا ایله برابر ادرنه‌یه کچمش ، عیسی چلبی

بروسه‌نك بر كوشه‌سنده كیزلنمش، اماسیه طرفلرنده بولنان محمد چلبی (سلطان محمد) بروسه‌ده یرلشمشدر.

مؤخراً سلطان محمدی دائرهٔ اتفاقنه آلان قارامان اوغلی ایله ویریلن قرار اوزرینه ادرنه‌ده بولنان بیوك شهزاده سلیمان چلبی‌یی اشغال ایچون موسی چلبی روم‌ایلی طرفنه سوق اولندی (٨٠٨) .

سلیمان بك موسی چلبی‌یی استانبول جوارنده قارشیلایوب اردوسنی پریشان وکندیسنی افلاقه فراره مجبور ایتدیکی کبی موسی چلبی‌یه اعانه‌ده بولنان صرب وبوسنه قراللرندن اخذ انتقام ایچون مجار حدودینه قدر اولان مملکتلرینی غارت وونديك جمهوریله‌ده عقد معاهده ایله‌دكدن صوكره اجرای ذوق وصفایه مباشرت ایتدی.

سلیمان بك تكرار مخاصمه‌یه باشلایان موسی چلبی‌نك دفعی تدارکنه باقمادیغندن وذوق وصفا ایله مشغول اوله‌رق ویریلن نصایحی دیكله‌مه‌دیكندن امرا ورؤسانك كافه‌سی مغبر اوله‌رق كندیسنی ترك ایتدیلر. بونك اوزرینه استانبوله التجا قیدنده ایكن برقاچ سپاهی طرفدن بركویده باصدیریله‌رق شهید ایدیلدی (٨١٣).

موسی چلبی عزمنده ثابت ومقدم بر ذات اولدیغندن افلاقده پیدا ایتدیكی طرفدارلریله ادرنه‌یه هجوم ایده‌رك ضبط واعلان حكومت ایتدی .

فقط موسی چلبی‌نك طبعنده بر آر خشونت اوله‌رق امراسنی برر صورتله كندندن تنفیر وتوحیش ایتمش اولماسیله عموم چلبی سلطان محمده میل وتوجه كوستره‌رك آنك طرفنه كچدیلر.

چلبی سلطان محمد روم ایلنه عزیمتله اهتمان طرفلرنده كائن

«چامورلر اووه»ده موسی چلبی‌یی اله کچیره‌رك اردوسیله برابر محـو وپریشان ایله‌دی .

بر آره‌لق عیسی چلبی‌ده بروسه‌یی اله کچیرمکه قالقیشمش ایسه‌ده قره‌سی طرفلرنده دوچار مغلوبیت اولماسی اوزرینه قارامانه فرارایدرکن نابدید اولمشدر .

هپ تیمورلنکك تحریکیله وقوعـه کلن وتمام اون بش سـنه دوام ایتمش اولان شوکشمکش احوال بوصـورتله رهین سـکون اولدقده چلبی سـلطان محمد حضرتلری بشنجی پادشاه اوله‌رق تخت سلطنته جلوس بیوردیلرکه سن شریفلری ۲۵ ایدی (۸۱٦) .

استانبولدن وافلاق ، صرپ ، موره وسـائر حکومتلردن تبریك جلوس ایچون کلن ایلچیلر التفات ایله قبول وراغوزه، وندیك جمهور- لریله اولان عهدنامه‌لر تجدید اولندی .

جلوسك ایرته‌سی سنه آیدین حاکمی جنیدیکك حدناشناسانه بعض حرکاتی ظهور ایتمکله پادشاه نوجاه حضرتلری ازمیره کچه‌رك ملکنی ممالك عثمانیه‌یه الحاق وفقط مرحمةً کندیسـنی عفو ایده‌رك خـدمات دولتده استخدامنه مساعده بیوردی .

بعده بروسـه‌یی محاصره وأطرافه تصدی ایدن قارامان اوغلنی قونیه‌یه قدر تعقیب وشهری تضییق ایتدیسه‌ده هرنصلسـه مظهر عفو ایده‌رك تکرار بروسه‌یه عودت ایله‌دی .

افلاقده بعض فساد ظهور ایتدیکندن مملکت تکرار فتح وافلاقلی‌یه معاونتده بولنان مجارستان اوزرینه اردو سوق اولندی. عساکرعثمانیه بکرش قربنده وقوع بولان شدتلی محاربه‌ده افلاقلیلری پریشان ایتدیکندن پرنس میرچه اوغلنی رهن طریقیله نزد شاهانه‌ده براقق وهر سـنه

ویرکی اعطاسنی درعهده ایتمك اوزره نائل مصالحه اولدی (۸۲۰) .

تیمورك وفاتندن صوکره آذربایجانده مقام حکومته کچن قاره یوسف ایله دیاربکر طرفلرنده تسلطن ایدن «آق قویونلو»لر بیننده ظهور ایده‌رك شراره‌سی ممالك عثمانیه‌یه قدر صچرامقده بولنان نائرهٔ جنك وجدالك اوکنی آلمق املیله پادشاه حضرتلری مجارستان سفرینی علی حاله ترك ایده‌رك آماسیه‌یه طوغرو برنمایش عسکری اجراسیله ارائهٔ سطوت ایتدیکی کبی صامسون حوالیسیله جانیکی ضبط ایله ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله‌مشدر .

بو آرالق ازمیر طرفلرنده شیخ بدرالدین نامنده برزندیق توره‌مش وباشنه طوپلادیغی مسلم وغیرمسلم برطاقم اجلاف ایله عصیانه قالقیشمش ایسه‌ده شهزاده سلطان مراد ثانی حضرتلری اوزرینه کوندریله‌رك مغنیساده کندیسی‌ده، بری مسلمان دیکری یهودی اولان ایکی معین فسادی‌ده طوتولمش وبر مجلس علماده بعد المحاکمه صلب واعدام ایدیلمشدر .

بو فتنه‌یی دیکر بربادره تعقیب ایتدی :

آنقره محاربه‌سنده غائب اولمش اولان شهزاده مصطفی چلبی اولمق دعواسیله برشخص ظهور وافلاقه بالالتجا اوراده مظهر اولدیغی معاونت اوزرینه طونه‌یی عبور ایده‌رك واوطرفلرده بولنان معهود جنید ایله دخی برلشه‌رك سیروزه طوغرو یورودی . فقط مغلوب اوله‌رق سلانیکه التجا ایتدی. سلانیك روم ایمپراطورلغی ممالکندن اولماسیله طرف پادشاهیدن ایمپراطوره مراجعتله ملتجینه اعاده‌سی طلب اولنمش ایسه‌ده جنید ایله برلکده لیمنی‌یه نفی اولنماسندن باشقه برصورتده موافقت اولنمادی .

بو وقعه‌دن صوکره پادشاه حضرتلری استانبول طریقیله اناطولی‌یه کچمش و اسکدارده ایمپراطور طرفندن مکلف ضیافتلر ویریلمك صورتیله حق مستحق شاهانه‌لرنده حرمت ورعایت اولنمشدر .

٨٢٤ سنه‌سی موسم بهارنده تکرار ادرنه‌یی تشریفلرینك اوچنجی کونی آت اوزرنده بولندقلری حالده نزول اصابتیله دوشوب هنوز اوتوز اوچ یاشلرنده ایکن ارتحال ایله‌دیلر.

نعش مبارکی بروسه‌ده کندی اعمار کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه نقل ودفن اولندی . (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٩٠	٨١٦	٨٢٤	٨	٣٣

٦

﴿ عهد سلطان مراد ثانی ﴾

چلبی سلطان محمد حضرتلرینك وفاتنده اوغلی سلطان مراد ثانی مغنیسادن بروسه‌یه، اورادن ادرنه‌یه وصول وهنوز ١٨ یاشنده اولدیغی حالده آلتنجی پادشاه اوله‌رق تخت سلطنته جلوس ایله‌دی.

لیمنیدن فرار ایله تکرار فساده ابتدار ایدن دوزمه مصطفی ایسکیجه طرفلرنده دردست ایدیلوب ادرنه‌ده صلب اولندی .

حضرت پادشاهك جلوسیله برابر کورولمکه باشلایان موفقیاتی اوزرینه ایمپراطور ادرنه‌یه سفیرلر ارسالیله عرض موالاته استعجال کوستردی . آنجق پادشاه حضرتلری بونك جعلی برشی اولدیغنی بیلدیکندن یکرمی بیك موجودلو بر اردو ایله استانبول سورینه تقرب

ایله شهری تضییقدن کری طورمادی. بری طرفده ینه ایمپراطورك

[سلطان مراد ثانی]

اغفالنه آلدانان شهزاده سلطان مصطفانك بروسه طرفلرنده کوستر-
دیکی بعض حرکات عصیانیه اوزرینه پادشاه حضرتلری محاصره‌یی
ترك ایله اناطولی‌یه عودت وبوغائله‌یی‌ده احسن صورتله امحا ایله‌دی.

(٨٢٦)

اسفندیار زاده دخی تأدیب وادارهسنده بولنان قسطمونی ایالتی
ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولندی.

بو آرالق ایمپراطور وفات ایتمکله یرینه کچن اوغلی ادرنه‌یه سفیرلر کوندروب بعض شرائط ایله برابر سنوی اوتوز بیك آلتون تقدیم ایتمك صورتیله عرض موالات ایله‌دی .

قره‌مانلی زاده ایله تکه امیری برلشوب انطالیه اوزرینه هجوم کوستردیلر ایسه‌ده هر ایکیسنك‌ده جزالری ویریله‌رك عصیانلری برطرف ایدلدی .

۸۳۳ ده افلاق ویوادەسی اولان و «قاره شیطان» نامیله معروف بولنان دراقولا زمام حکومتی ید اغتصابنه کچیردیکندن اوزرینه عسکر سوق ونهایت عرض اطاعته مجبور ایدلدی .

مجار سرداری «هونیاد»ك پیشدارلغی ایله پاپا طرفندن جسیم بر اهل صلیب اردوسی تشکیل و بالقانلر اوزرینه طوغرو سوق اولندی .

پادشاه حضرتلری مصالحه‌یی اختیار ایله بوغائله‌یی‌ده برطرف ایتمکه موفق اولدقدن صوکره تکرار اناطولی‌یه کچه‌رك حال عصیانده بولنان قره‌مانلیلری تأدیب ایتدی .

بویله هم اناطولیده هم روم ایلی‌ده باش کوسترن محاربه‌لر اوزرینه ذاتاً دوچار تأثر اولان قلب همایون پادشاهی‌یی بیوك شهزاده سلطان علاء الدینك وقوع وفاتی برقات‌دها جریحه‌دار الم واضطراب ایتمه‌سیله هنوز اون درت یاشنده بولنان شهزاده سلطان محمدی استخلاف ایله کندیسی مغنیسایه چکلمشدر .

بو حالدن استفاده امیدینه قالقیشان مجارلر نقض عهد ایدرك تکرار ممالك عثمانیه‌یه یوروديلر (۸٤۹) .

فقط سلطان مراد ثانی حضرتلری تکرار جلوس بیوروب وارنه‌ده

صلیبیلر ایله بر عظیم محاربه‌یه ابتدار ایتمش ونهایت دشمنی بوزه‌رق مظهر مظفریت اولمشدرکه هونیاد بومحاربه‌ده فراره مجبور اولدی.

بو فرارلك اثناسنده اوروپادن ینه برچوق عسکر طوپلایوب قوصوه صحراسنه قدر کلدی. لکن عثمانلیلر ایله اوچ کون اوچ کیجه وقوع بولان محاربه‌ده فنا حالده منهزم اولدی (٨٥٢).

سلطان مراد ثانی حضرتلرینك ایکنجی دور سلطنتلرنده‌کی اجراآت عظیمه‌نك مبدئی موره قطعه‌سنك تکرار استرداد وفتحی قضیه‌سی اولمشدر.

بو موفقیت عظیمه‌دن صوکره پادشاه حضرتلری آرتق بر کونه حرکت عسکریه‌ده بولنمیوب تنظیم عسکر، اعمار ملك کبی بعض اصلاحات داخلیه ایله اشتغالی اختیار بیوردیلر.

بو حالده ایکن اوتوز برنجی سنهٔ جلوسلرنده ادرنه‌ده ارتحالی وقوعه کلدی (٨٥٥).

نعش مبارکلری بروسه‌یه نقل اولنه‌رق تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن اولندی. (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٨٠٦	٨٢٤	٨٥٥	٣١	٥٠

٧

﴿ عهد فاتح سلطان محمد خان اوّل ﴾

شهزاده سلطان محمدخان حضرتلری پدرلرینك وفاتنده مغنیساده ایدیلر. ادرنه‌یه کله‌رك یکرمی ایکی یاشنده اولدقلری حالده اجداد عظامی تختنه جلوس بیوردیلر (٨٥٥).

جلوس همایونی متعاقب سلاح عصیانه صاریلان قرهمانلیلر اوزرینه

[فاتح سلطان محمد خان ثانی]

پادشاه حضرتلری ابتــدا اناطولی بکلر بکیسی اسحق پاشایی ارسال، بعده بالذات کندیلری عزیمت بیوره‌رق قرهمان حاکمنی مغلوب وطاش ایلی جوارینه فراره مجبور ایتدی.

بعض تکالیف ثقیله ایله استانبولدن ایلچیلر کوندرلمه‌سی سلاطین

عثمانیه ایچون برامل مخصوص حکمنده بولنان استانبول فتحی تصورینك فعله کلمه‌سنی تعجیله سبب اولمشدر.

پادشاه حضرتلری قره‌مانلی ایشنی یاتشدیردقدن صوکره همان روم ایلنه کچمش ایسه‌ده کلیبولی کچیدینك بیزانس دونناسیله سد ایدلدیکنی کوردیکندن قاره‌دن اناطولی حصارینه قدر طی مراحله مجبور اولدی. بورادن بوغازی کچه‌رك ایلریده اردوسنك مرورینی مدافعه وتأمین ایچون روم ایلی حصارینی انشایه باشلادی.

بو تشبثدن دوچار خوف وتلاش اولان ایمپراطور سفیرلر اعزامیله پادشاه حضرتلرینی ایشندن واز کچیرمکه چالشمش ایسه‌ده موفق اوله‌مامش وپادشاه حضرتلری قهرمانانه جوابلرله سفیرلری اعاده ایتمشدر.

حصارك انشاسندن صوکره حضرت پادشاه موره‌لیلرك ایمپراطوره اعانه ایده‌بیلمه‌لری امکانی محو ایتمك ایچون ترخان بك قوماندا‌سیله براردویی جزیره‌یه سوق ایله‌دی.

پادشاه حضرتلری قیشین ادرنه‌ده اکمال تدارکات ایده‌رك (٨٥٧) سنه‌سنك ایلك بهارنده موجودی ایکی یوز اللی بیکی تجاوز ایدن جسیم بر اردو ایله کلوب استانبولی محاصره ایله‌دی که سلطان محمد اون بش بیك یکیچری ایله اردونك قلبکاهنی تشکیل ایدییوردی.

تفصیلاتی بیرك تاریخلرده بیان اولنان صورتده حضرت فاتحك اجرا ایله‌دیکی حرکات حربیه اللی ایکی کون دوام ایده‌رك بر پازار ایرته‌سی کونی شهرك فتحی میسر اولدی.

ایمپراطور قسطنطین بو اثناده برعرب نفری النده قتل ایدیلمشدر.

استانبول فتحنه تصادف ایدن ١٤٥٣ سنهٔ میلادیه‌سی اوروپا

تاریخلرنجه قرون وسطانك خاتمه‌سی ، قرون جدیده‌نك مبدئی اعتبار اولنور .

استانبولك عثمانلیلر یدینه کچمه‌سی جهتیله فاتح حضرتلری شرقی روما ایمپراطورلغی‌ده استخلاف ایتمش اولدیلر . بو فتح مبین ممالك اسلامیه‌نك هرطرفنه ظفرنامه‌لرله تبلیغ وحکمداران طرفندن دخی سفیرلر اعزامیله تبریك فتح اولندی .

٨٦٤ ده تکمیل یونانستان، ٨٦٥ ده بولی، سینوب، طربزون، ٨٦٨ ده بوسنه، هرسك، اشقودره ، ٨٨٠ ده قریم‌شبه جزیره‌سی ضبط اولندی .

تواریخ مفصله‌نك بیاننه کوره فاتح حضرتلری آلتی، یدی لسان ایله تکلم ایدر وکوزل رسم یاپارلر ایدی .

٨٨٦ ده ردوس سفرینه کیدرکن ککبوزه جوارنده ارتحال ایله‌دی . نعش مبارکلری کندی بنا کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه دفن اولندی . (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٨٣٣	٨٥٥	٨٨٦	٣١	٥٢

٨

﴿ عهد سلطان بایزید خان ثانی ﴾

حضرت فاتحك وقوع ارتحالی اوزرینه آماسیه‌ده بولنان شهزاده بایزید خان حضرتلری استانبوله کله‌رك پدرلری مقامنه جلوس ایتدی (٨٨٦) .

قرەمان والیسی اولوب سلطان بایزید حضرتلرینك كوچوك

[سلطان بایزید خان ثانی]

برادرلری بولنان سلطان جم داعیهٔ سلطنتله بروسەیه كلمش وشهری
ضبط ایله نامه خطبه دخی اوقوتمش ایسەده اوزرینه سوق اولنان
عساكر پادشاهی‌یه قارشی یكیشهر طرفلرندە مغلوب ومجروح دوشدیكندن
فراردن باشقه چارە بولەمیەرق حلب طریقیله مصره كیدوب سلطان
قایتبایه التجا وبعده حاج حجازه عزیمتله ایفای فریضهٔ حج ایدەرك

عودتنده یکیدن قره‌مانه دونوب سلاح عصیانه صارلمش ایسه‌ده ینه مغلوب اولدیغندن بودفعه‌ده ردوس شوالیه‌لرینه عرض دخالت ایله‌مشدر (٨٨٦).

شووالیه‌لر سلطان جمی حسن صورتله قبول وفرانسه طوپراغنده بولنان شووالیه‌لر مستملکاتنده محافظه اولنماسنی درعهده وشهزاده‌یی اوروپایه نقل ایتدیلر.

سلطان مشارالیه اون اوچ سنه ابتدا فرانسه‌ده صوکره رومادە پاپالك نزدنده قالدی. رومادە مسموماً وقوع وفاتنه مبنی نعشی مساعدهٔ پادشاهی ایله بروسه‌یه نقل ایدیله‌رك اوراده دفن اولندی (٩٠٠).

فاتح مرحومك ردوس فتحی تشبثی اثناسنده روم‌ایلی حدودینك تأمین محافظه‌سیچون بری مجارستانه، دیکری دالماچیایه ایکی قول اردو سوق اولنمشدی.

مجارلیلرك نائل اولدقلری غلبه اوزرینه صوفیه‌یه حرکت ایدن حضرت پادشاه مجارلیلرله برسنه ایچون عقد متارکه ایتدی.

بعده بری مولداوایه، دیکری هرسك جهتلرینه اوله‌رق ایکی‌اردو سوق اولندی. قریم خانی طرفندن ایلك دفعه اوله‌رق کوندریلن اللی بیك تاتار سواریسی دخی اردوی همایونه التحاق ایتمه‌سیله آق کرمان قلعه‌سی عثمانلیلرك ید ضبطنه کچدی. اوته‌کی اردو دخی هرسکك دولت علیه‌یه اولان ارتباطنی تحکیم ایله‌دی.

عثمانلیلرك آناطولیده ظهورلرندن بری سلاطین عثمانیه مصر سلطانلریله حسن مناسباتده بولنه کلمشلرسه‌ده اناطولینك کاملاً حدود عثمانیه داخلنه کیرمه‌سندن صوکره ایکی دولت اراضیسی بری برینه تقرب ایتمش اولدیغندن کرك آراده بولنانه مستقل امارتلرك بومناسبتی

احلاله چالیشمه‌لرندن کرك مقدما سلطان جمك مصره التجاسنده کوستریلن اثر حسن قبولك دولت علیه‌جه جالب برودت اولماسندن آطنه‌ده حکومت ایدن آل رمضان توابعندن بر عشیرتك حدود اوزرنده‌کی ارعاجاتی منع ایچون مصردن سوق عسکر اولنماسی کیفیتی نهایت دولت عثمانیه ایله مصر حکومتی بیننده بر حرب وقوعنی انتاج ایله‌دی (٨٩٢).

بو محاربه بش سنه قدر دوام ایتدکدن صوکره عقد مصالحه اولندی. بو مصالحه‌یی متعاقب قراللرینك وقوع وفاتیله مجارستانده ظهوره کلن مناقشات اوزرینه حدود اوزرنده بولنان امرای عثمانیه بر حرکت عسکریه اجرا ایتدیلر. پادشاه حضرتلری دخی براردو ایله صوفیه‌یه قدر ایلریله‌یوب اورادن خادم سلیمان پاشایی بلغراده سوق ایله‌دی ایسه‌ده موفقیت حاصل اوله‌مادی. فقط یکیدن سوق وترتیب اه انان قوتلی برقول دشمندن تمامیله اخذ انتقام ایده‌رك نیجه بیك اسیر صرب وغنائم جهاز ایله عودت ایتدی.

بوغدان اورزنده حق حکومت دعواسنده بولنان لهلیلر دخی اوررلرینه سوق اولنان قوهٔ عثمانیه‌لك تخریبات وتأدیباتنه اوغرادیلر.

بو قول اردولرینك اورالرده‌کی مشغولیتلری اثناده پادشاه حضرتلری بوقاری ارناودلق ایچنده بر جولان ایده‌رك هنوز اله کیرمه‌مش اولان بعض حصارلری ضبط ایتدی.

(٩٠٥) ده وندیك جمهوری ایله اعلان حرب ایدیله‌رك «لپانت» آچیقلرنده وندیك کمیلری کاملاً احراق اولندقدن صوکره اینه‌بختی قلعه‌سی وبعده متون، پره‌وره، قورون ضبط ایدلدی.

بولك اوررینه بر اهل صلیب دونناسی اناطولی سواحلنی تخریبه

باشلادی. قپودان دریا کمال رئیس بونلره قارشی عاجز قالمیورایدیسه‌ده وندیکلینك تحریکی ایله قره‌مان جهتلرنده یکیدن قیاملر وقوعه‌کلدیکندن دولت علیه‌جه عقد مصالحه‌یه مجبوریت کورولدی (۹۰۸) .

ایرانده ایکی عصردن زیاده حکمران اولان خاندان صفوینك جدی شیخ حیدرك اوغلی شاه اسماعیل طرفندن هرطرفه صالدیریلان مغفللرك اثر اغفالاتیله شیعه‌لکی قبول ایدن ایچ ایل، تکه ترکمنلری اناطولیده غائله احداثنه باشلادیلر .

پادشاه حضرتلری ذاتاً سننك مرتبهٔ شیخوخته وارماسیله برابر اطرافده پیدا اولمغه باشلایان غوائلدن بیزار اولدیغندن امورسلطنتدن دست‌کش فراغ اوله‌رق یرینه مخدوم مکرملری سلطان سلیمی اجلاس ایله‌دی (۹۱٦) .

بقیهٔ عمرینی راحت وحضور ایله امرار ایچون دیمتوقه‌یه چکلمك اوزره ایکن اثنای راهده ارتحالی وقوعه کلدی .

جسد شریفلری کندیناملرینه منسوب اولان جامع شریفك جوارنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه نقل ودفن اولندی .   رحمه الله

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۸۵۱	۸۸٦	۹۱۸	۳۲	٦۷

۹

﴿ عهد یاوز سلطان سلیم خان ﴾

سلطان سلیم حضرتلری قرق یاشنده جلوس ایتمشدر .

صباوتندن‌بری جنکاورلکله شهرت قازانمش اولان پادشاه

نوجاهك جلوسنده شدت افعالدن هر کس اندیشه‌ده ایکن برادرلری

[یاوز سلطان سلیم خان]

سلطان احمد ایله سلطان قورقودی پدرلری مرحوم زماننده والیسی بولندقلری آماسیه وصاروخانده ابقا ایله‌دی.

سلطان احمد پادشاه طرفندن کوستریلن بو اعتماده بردرلو جدی نظریله باقه‌مادیغندن استرقاب سلطنتله سلاح عصیانه صارلمش ودرت

اولادندن الك بيوكی اولان عــلاء الدينی اون ايكی بيك ســواری ايله براردويه پيشدار ايدەرك بروسه اوزرينه كوندروب ضبطايتديرمشدر.

فقط پادشاه نوجاه حضرتلری يتمش بيك موجودلو بر اردو ايله بروسه قاپولری اوكنده علاءالدين اردوسنی صقشديرديغی كبی بردونما ايلەده آناطولينك آق دكز سواحلنی آبلوقه آلتنه آلديغندن شهزاده تاب آور مقــاومت اولەميــەرق آنقرەده بولنان پدری نزدينه فرار ايتمش وبوشدتلی حركت ســلطان احمدیده آماسيەيه چكلمكه مجبور ايلەمشدر .

بو حالدن دوچار تلاش اولان سلطان قورقورد دخی محافظهٔ حيات امليله قيام ايتمش ايسەده اله كچيريلوب اتلاف ايدلمشدر .

شهزاده سلطان احمد بر آرالق ايرانه فرار ايله اسماعيل صفوی‌يه دخالت واورادن آلديغی قوهٔ امداديه ايله عودت ايدەرك بروسەيه قدر ايلريلەدی. لكن يكيشهر اوواسنده ملاقی اولديغی اردوی همايون النده مغلوباً اسير وعصيانـنــك جزاسی اولەرق طعمهٔ شمشير تدمير اولدی (٩١٩) .

سلطان سليم اسماعيل صفوينك نشرينه چالشديغی مذهب شيعينك اسلام بيننه دوشورديكی تفرقەيی وبونك دولته ايراث ايدەجكی فنالغی اورتەدن قالديرمق امليله ابتــدا آناطوليده بولنــان قرق بيــك قدر شيعيلرك جملەسنی قتل وصوكرەده شاه اسماعيل اوزرينه وارمغی نيت ايدەرك فقــط اول امرده بر نامهٔ همايون ايله شاه اسماعيلی سنيلك ايله سيف آراســنده تخيير ايتمش و آلديغی جواب ناصواب اوزرينــه يوز يتمش بيك موجودلو براردو ايله دشمن ملكنه طوغرو توجيه عزيمت ايلەمشدر .

ابتدا بایزید قلعه‌سنی آلدی. بعده چالدیران اوواسنده شاه اسماعیله یتشه‌رك عسکرینی رهین انهزام و آرتق بلامزاحم تبریزه دخول ایده‌رك اعلای شرف و نام ایله‌دی (۹۲۰).

تبریزده بر خیلی غنائم ایله برابر بولدیغی ارباب صنایع ومعارفی استانبوله کتیرمش واثنای عودتده کرجستان حدودینه اوغرایوب کرجی بکلرینه قبول بیعت ایتدیردیکی کبی اماسیه قشلاغنه وصولنده شهسوار اوغلنی قیصریه‌یه والی نصب وتعیین ایله‌مشدر.

استانبوله عودت بیورلدقدن صوکره مورخ مشهور ادریس بتلیسینك دلالتیله دیاربکر، ماردین، موصل جهتلرینی حاوی اولان کردستان اطاعت پادشاهی‌یی قبول ایتدیلر (۹۲۲).

شاه اسماعیل حضرت پادشاهك بو مظفریاتی اوزرینه تبریزدن بر اردو ایله کلوب کردستانی محاصره ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده موفق اوله‌میه‌رق خائباً وخاسراً رجعته مجبور اولمشدر.

مقدما ایران ایله وقوعه کلمش اولان مناسبتیله دولت عثمانیه‌یه ایراث ایلدیکی خساراتك انتقامی آلمق ایچون مصرده حکومت ایدن کوله‌منلر اوزرینه سفر آچیلدی.

۹۲۳ بهارندن صوکره صدراعظم اردوسی دمیر قاپو دربندندن کچمکده بولندیغی اثناده سلطان سلیم حضرتلری مخدوملری سلطان سلیمانی قائم مقام براقوب جسیم براردو ایله حرکت ایدرك صدراعظمه ملاقی اولدی.

حلبه بش آلتی قوناق مسافه‌ده بولنان «مرج دابق» صحراسنده مصر عسکریله حربه طوتوشلدی. بو محاربه‌ده مصر اردوسی تمامیله

منهزم ومصر سلطانی قانصوغوری منعدم اوله‌رق حلب شهری ضبط وخزائن کلیه اغتنام اولندی .

حلبده ادا اولنان ایلك جمعه نمازنده خطبه‌ده سلطان سلیمك نام جلیلی «خادم الحرمین الشریفین» عنوان مفخرتیله یاد وتوقیر ایدلمشدر .

پادشاه حضرتلری اورادن شامه توجهله حما وحمصی تسخیر ایله‌دی . اطرافدن عرب ودرزی شیخلری کلوب عرض انقیاد ایله‌دیلر .

بعده جنوبه متوجه اوله‌رق نابلس ، قدس ، غزّه قلعه‌لرینی ضبط ایتدی . سویش کنارینه کلدکده یکی چرکس پادشاهی طومان بای طرفندن سوق اولنان عسکری اوراده بوزدیغی کبی رمله خلقنی‌ده تأدیب ایله‌دی .

عساکر عثمانیه مظفرانه مصره دخولنده شدتلی بر محاربه‌دن صوکره طومانبای دخی داخل اولدیغی حالده بتون چرکس رؤساسنك وجودینی ازاله ایده‌رك مصری فتح ایله‌دی .

پادشاهك مصرده بولندیغی صره‌ده ایدی که مصرده اقامت ایدن خلیفهٔ عباسی (متوکل علی‌الله) نزدنده بولنان امانات مبارکهٔ حضرت محمدی‌یی کاملاً ید مؤید همایونه تودیع و بالذات اجرای بیعت ایله خلافت اسلامیه‌نك آل عثمانه انتقالنی تصدیق ایتدی .

بر مدتدن بری مدیللیده قورصانلقدن یتیشه‌رك لیاقت وغیرتی سایه‌سنده آق دکزده احراز نام وشان ایتمش اولان بارباروس خیرالدین مصره کله‌رك خلیفهٔ اسلامه عرض اطاعت وتصرفده بولنان جزایری تابعیت عثمانیه‌یه ادخاله مسارعت ایتدی .

یکی فتح اولنان ممالکك اداره‌لرینی یولنه قویدقدن صوکره سلطان

سلیم حضرتلری خرائن منتقله‌یی وخلیفهٔ عباسی‌یی دخی برلکده آله‌رق استانبوله عودت ایتدی (٩٢٤).

سلطان سلیمك الك بیوك امللرندن بری‌ده شوکت عثمانیه‌یی بحراً دخی تأیید ایتمك ایدی . بو امل ایله بعض تدارکاته وردوس اوزرینه وارمغه قیام ایتمش ایسه‌ده نه چاره‌که عمری وفا ایتمیه‌رك چورلی اووه‌سنده ایکن شیرپنجه علتندن عازم داربقا اولدی (٩٢٤).

مدفن عالیسی نامنه نسبتله اوغلی سلطان سلیمان قانونی طرفندن انشا اولنان جامع شریف حوالیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده‌در. (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٨٧٢	٩١٨	٩٢٦	٨	٥٤

١٠

﴿ عهد سلطان سلیمان قانونی ﴾

پدرینك وفاتنده مغنیساده والی بولنان شهزاده سلیمان قانونی استانبوله کله‌رك یکرمی اوچ یاشنده جالس مقام پدر اولدی (٩٢٤).

مصر فتحنده دولت علیه‌یه عرض دخالت ایتمه‌سی اوزرینه سوریه‌یه والی تعیین اولنمش اولان (جانبرد غزالی) سلطان سلیمك رحمت حقه انتقالنی خبر آلنجه عصیان وتفرد داعیه‌سنه قیام ایتمش ایسه‌ده صدراعظم فرهاد پاشا برقوهٔ کافیه ایله اوزرینه‌وارارق جمعیتنی پریشان وکندیسنی‌ده محو وبی‌نشان ایتمشدر.

بوندن صوکره صدراعظم مجارستانك تأدیبنه مأمور اولوب

مجارلرك الڭ مشهور ومهم قلعه‌سی اولان بلغرادی سعی بلیغ ایله ضبط ایتدی (٩٢٦).

ردوس جزیره‌سنك فتحی فاتح زماننده‌ن بری امل ایدلمکده ایدی.

[سلطان سلیمان قانونی]

حضرت پادشاه بلغراد سفرندن صوکره تدارکات لازمه‌یی بالاکمال جزیره اوزرینه حرکت ایله‌دی.

بش آی قدر دوام ایدن محاصره اوزرینه عاقبت‌کار ردوس دخی

عثمانلیلرك ید غلبه‌سنه کچدی‌که بوفتح، هنوز عثمانلی حکمنه تابع اولمیان سائر جزایر بحر سفیدك اطاعتنی تأمین ایتمش اولدی (۹۲۹).

پای‌تخته عودت پادشاهی وقوعنده — شهزاده‌لکی زمانندن بری مظهر توجه واعتمادی بولنان — قرنادن ابراهیم پاشا صدارت عظمی مسندینه وشرف صهریت سنیه‌یه نائل اوله‌رق قدری دوبالا اولدی.

مصرك مرکز سلطنتله اولان رابطه‌سنی تأیید ایچون ابراهیم پاشا مصره کوندرلدی. مأموریتنی کمال درایت وروّیت ایله بالا کمال برقات دها مظهر توجه پادشاهی اولمشدر.

بو آرالق آناطولیده‌کی ترکمنلر طرفندن بعض حرکات عاصیانه وقوعه کتیرلمش ایسه‌ده صدراعظمك حسن تدبیری ایله بونك اوکی آلندی.

شاه اسماعیل صفوینك وقوع وفاتنه مبنی یرینه کچن اوغلی طهماسبك دائما اخذ ثار ایچون فرصت قوللادیغی محقق وحتی بلغرادك تبریك فتحی ایچون بتون حکمدارلر طرفندن ایلچیلر کوندرلدیکی حالده ایران طرفندن کوندرلمه‌دیکی مشهور اولماسی اوزرینه پادشاه حضرتلری طهماسبی حربه دعوت ایتدی. آنجق آوروپاده وقوعه کلن احوال اوزرینه اردوی همایونك مجارستانه حرکتی لازم کلدیکندن تأخیر اولندی (۹۳۲).

طونه‌یی کچن اردوی همایون برایکی قلعه ضبط ایتدکدن صوکره مهاج ادواسنده مجار اردوسیله تقابل ایتدی. وقوع بولان شدتلی حربك نتیجه‌سنده عساکر عثمانیه مظهر غلبه اولدی. سلطان سلیمان غازی مجار قراللرینك مقر حکومتی اولان (بودین) قلعه‌سنه دخی خطوه انداز سطوت اوله‌رق غنائم وفیره اله کچیردی.

عثمانلی تاریخلرنده (اردل) نامی ویریلن ترانسلوانیانك سینیوری ژان ژاپولیا — حمایت پادشاهیده اولمق اوزره — مجار قرالی نصب اولندی.

برطرفدن آوستریا آرشیدوقی فردیناند مجارستان تاجنك وارثی اولمق دعواسیله مجارستانه تعرضدن، دیکر طرفدن ایسه فرانسه قرالی برنجی فرانسوا دولت علیه‌یی آلمانیا ایمپراطورلغی تاجنی‌ده آلمق عزمنده بولنان اسپانیا قرالی مشهور شارلکن علیهنه تحریکدن خالی قالمادیغندن پادشاه حضرتلری اوّلکندن جسیم ایکی اردو تشکیلیله برینی صدراعظمك قوماندا سیله مجارستانه، دیکرینی کندی زیر اداره‌سنده اوله‌رق آلمانیایه سوق ایده‌رك هر ایکی طرفجه‌ده برچوق غلبـاته موفق اولوب فقط قیشك حلولی جهتیله استـانبوله عودت اولندی وبومظفریتك ایجاب ایتدیردیکی مسراتك متمماتندن اولمق اوزره شهزاده‌لرك سورختانلری ترتیب واجرا ایدلدی (۹۳۷).

حضرت پادشاهك مجارستان داخلنده ارائهٔ سطوت ایله‌دیکی صیره‌ده ونديكليلرك مشهور قپودانلرندن آندره‌دوریا موره سـواحلنی تخریب ایتمش ایسه‌ده ایمپراطور صلح جهتنی التزام ایتمكله مجارستانده هنوز فردیناند عهده‌سـنده قالان محللره طوقونلماماسی ودشمن دونماسی ضبطنه کچن مواقعك اعاده‌سی شرطیله برمتارکه عقد اولنمش وبومتارکه اثناسنده مجارستانده متانتله مشهور اولان (غرون) قلعه‌سنك مفتاحی — عهدنده وفا ایده‌جکنه برضمان اولمق اوزره — شارلکن طرفندن حضور پادشاهی‌یه تقدیم ایدلمشدر (۹۳۹).

ایرته‌سی سنه سلطان سلیمان ایرانه دخی ارائهٔ سطوت نیتیله شرق طرفنـه توجه ایده‌رك بتون وان مملکتنی وبایزیدی آلدقدن صوکره

اردوبی تبریزه صوقدی . شروان وکیلان شاهلری حضرت پادشاهه بیعته مسارعت ایتدیلر. بعده سلطانیه وهمدان یولندن بغداده واریله‌رق اوبقعهٔ مبارکه ومهمه دخی فتح اولندی (۹٤۱) .

اسمی سبق ایدن اندره دوریا قپودانه غلبه ایده‌رك آلدیغی یکرمی بش بیك اسیر حربی غنیمت جهادی بولنان جزایرده اسکان ایتمش اولان بابا‌روس خیرالدین اشبو ایران سفرندن وقوع بولان عودت پادشــاهیده رتبهٔ وزارتله « قپودان دریا » تعیین وکندیســنه عظیم بر دونما انشاسی دخی امر اولندی .

خیرالدین پاشانك وجوده کتیردیکی دونما ایله هر طرفده مظهر اولدیغی غلبات عثمانلی سنجاغنك عظمت شاننی بحراً دخی اعلا ایتمش وبورایت ظفر آیت تا عمان دکزلرنده تموج نما اولمشدر .

بر آرالق شــارلکن تاج حکمداری‌یی ترك ایله بقیهٔ عمرینی بر مناسترده کچیرمك اوزره ایشدن ال چکمش و آلمانیا ایمپراطورلغی تاجنی ویانه‌ده ماقسه‌لمین کیمش ایدی . بودین محافظــیله حدود اوزرنده‌کی آلمانیا قوماندانی بیننده وقوعه کلن مخاصمه‌ده آلمانلر بودینی چیکنه‌یوب اوراده اللرینه کچن عثمانلی ومجار اسراسنی قتله تصدی ایتمه‌لریله سلطان سلیمان حضرتلری مجــار اوزرینه یکیدن برسفر آچه‌رق وصدراعظم صوقوللو محمد پاشایی‌ده آله‌رق — الك صوکنجی واون اوچنجی سفری اولان بومعرکه‌یه — عزیمت بیوردی (۹۷۳) .

عســاکر عثمانیه قول قول تسخیر بلاده مشغول ایکن پادشــاه حضرتلری‌ده «سکتوار» قلعه‌سنی قوشاتمش ایدی (۹۷٤) .

ایکی هفته قدر شدتله دوام ایدن بومهاجمه وتضییقات نهایتلرنده پادشاه عالی‌جاه خسته‌لنه‌رك هنوز قلعه ضبط اولنمه‌دن یتمش بر یاشنده

اولدیغی حالده عازم دار آخرت اولدی . (رحمه الله)

مرحوم مشارالیهه «قانونی» لقبنك ویرلمه‌سنه سبب دور سلطنتنده اصلاح ملك ایچون برچوق قانونلر، نظاملر یاپیلمش اولماسیدر .

یاریم عصر قدر دوام ایدن عهد حکومتی سلطنت عثمانیه‌نك عسکرلك، صنایع ومعارف جهتنجه الك پارلاق برزمانی ایدی . مدفن عالیسی زماننك ترقیات معماریه‌سنه بر نمونه اولان جامع شریفی حولیسنده کائن تربهٔ مخصوصه‌در .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٠٠	٩٢٦	٩٧٤	٤٨	٧٤

١١

﴿ عهد سلطان سلیم ثانی ﴾

سلطان سلیمان قانونینك وقوع وفاتی — عسکره فتور کلمه‌مك ایچون — صاقلانیله‌رق فقط مشهور «منشأت» صاحبی فریدون بك طرفندن یازیلان بر عریضه ایله مغنیساده بولنان شهزاده سلطان سلیم حضرتلری مقام سلطنته دعوت اولندی .

شهزادهٔ عالی‌تبار استانبوله کله‌رك اجداد عظامی تختنه جلوس بیوردقدن صوکره مجارستاندن عودت ایدن اردوی همایونی استقبال ایچون بلغراده عزیمته استعجال ایتدی (٩٧٤) .

درسعادتلرینه عودت بیوردقلرنده بتون دول اجنبیه طرفندن ایلچیلر کوندریله‌رك تبریك جلوسه مسارعت اولندی.

اثنای جلوس همایونده افلاق و موره جهتلرنده وخطهٔ یمانیه ایله

[سلطان سلیم خان ثانی]

بصره‌ده عصیانلر یوز کوسترمشدی. پادشاه حضرتلری تأدیبات سریعه اجراسیله یمنده اعادهٔ آسایشه موفق اولدقدن باشقه عدنی دخی ضبط ایده‌رك یمن حوالیسی ایله حجازك مرکز خلافته اولان ارتباطنی تحکیم ایله‌دی .

صوقوللونك — دون، وولغا نهرلری آراسیله سویشده برزخلر کشادیله — شوکت عثمانیه‌یی آسیای وسطایه و هندستانه قدر صوقمق حقنده‌کی تصوراتنه مقدمهٔ اجراآت اولمق اوزره قریم اوزرینه برقوهٔ کافیه سوق اولندی ایسه‌ده قریم خانی بولنان دولت کرایك مخادعاتی ایله برطرفدن قبریس سفرینك ظهوری بوتشبثك قوه‌دن فعله کلمه‌سنه مانع اولدی.

۹۷۸ ده لالا مصطفی پاشانك سرعسکرلکی وپیاله پاشانك قپودانلغی ایله جسیم براردو ودونما قبریس اوزرینه سوق اولنه‌رق آلتی هفته محاصره‌دن وشدتلی هجوملردن صوکره جزیره‌نك مقر اداره‌سی اولان (لفقوشه) و آندن صوکره (ماغوسه) ضبط اولندی.

قبریسك عثمانلیلر الـه کچمه‌سندن مغبر اولان ونديك جمهوریتنده وقوع بولان مراجعتی اوزرینه یکیدن بر اهل صلیب دونماسی کله‌رك اینه بختی صولرنده بولنان عثمانلی دونماسیله حربه طوتوشدی.

ابتدا متفقین دونماسی غلبه ایده‌رك عثمانلی دونماسنی برچوق خساراته اوغراتدی. لکن قپودان دریا قلیچ علی پاشانك همتیله آلتی آی ظرفنده وجوده کتیریلوب هردرلو تجهیزاتی، مکمل اولان ایکی یوز اللی پارچه کمیدن مرکب عثمانلی دونماسی دشمنه غالب کله‌رك نهایت اوچ یوز بیك آلتون ویرمك شرطیله متفقین دونماسنی صلح وامان طلبنه مجبور ایتمشدر.

بو مظفریتدن صوکره قلیچ علی پاشا یمن فاتحی سنان پاشانك سردارلغیله اوتوز بیك یکیچری‌یی ارکاب ایتدیکی ایکی یوز پارچه کمی ایله تونس اوزرینه یورویوب «حلق الواد» قلعه‌سنی وسائر حصارلر ایله طرابلس غربی فتح وتسخیر ایله‌دی (۹۸۲).

سلطان سلیم ثانی حضرتلری مجارستان و بوغدان ممالکی ایله لهستان وترانسلوانیاده ظهوره کلن قاریشقلقلری دخی یاتیشدیرمغه موفق اولدقدن صوکره برکون سرای همایونده انشا ایتدیرمکده اولدیغی حمامی تماشا ایدرکن آیاغی قایوب شدتلی برصورتده مرمرلر اوزرینه دوشمش وبوحال سبب موتی اولمشدر . (رحمه الله)

نعش مبارکی آیاصوفیه جامع شریفی حوالیسنده تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٢٩	٩٧٤	٩٨٢	٨	٥٣

١٢

﴿عهد سلطان مراد خان ثالث﴾

سلطان سلیم حضرتلرینك یرینه مغنیساده والی بولنان شهزاده سلطان مراد ثالث حضرتلری جلوس ایله‌دی (٩٨٢) .

دولتك الك مخاطره‌لی زمانلرنده حسن تدبیر ومتانتیله امور دولتی اداره‌یه موفق اولمش اولان صدر اعظم صوقوللو مقامنده ابقا اولندی .

فرانسه خاندان حکومتی اعضاسندن اولوب لهستان قرالی بولنان هانری وفات ایدن طقوزنجی شارل یرینه فرانسه مقام حکمداریسنه ارتقا ایتدیکندن منحل بولنان محلنه ترانسلوالیا دوقه‌سی (اتیه‌ن باتوری) صحابت پادشاهی ایله کچدی .

فاس ومراکش طرفلرنده ظهور ایدن وراثت منازعاتنه پورتکیز-

[سلطان مراد خان ثالث]

لیلر مداخله‌یه قیام ومغربیلر دولت علیه‌یه التجا ایتدکلرندن لزومی قدر عسکر سوق اولنه‌رق پورتکیزلیلر طرد اولندی (٩٨٥)

ایران شاهی طهماسب وفات ایتمه‌سیله خاندانی بیننده ظهوره‌کلن منازعات اوزرینه جسیم بر عثمانلی اردوسی قبریس فاتحی لالا مصطفی

پاشانك سردارلغیله ایران اوزرینه سفره مأمور ایدلدی (٩٨٦) .

فقط بوسفردن بر نتیجه حاصل اوله‌مقسزین بر چوق زمان اوزایوب گیتمه‌سی اوزرینه سنان پاشا سردارلغه تعیین واعزام اولندی .

متعاقباً صوقوللونك شهادتی وقوع بولماسی اوزرینه سنان پاشا صدراعظملق ایله درسعادته دعوت اولنمش ویرینه فرهاد پاشا گوندرلمشدرکه بوسفردن حاصل اولان شانلی نتیجه فرهاد پاشایه قالمشدر (٩٩٦) .

بومحاربه تمام اون ایکی سنه مدت دوام ایتدی .

دولت علیه ایران محاربه‌سیله مشغول اولدیغی صیره‌ده مجارستان طرفلرنده ینه بعض‌مرتبه اویغونسزلقلر یوز گوسترمش وفقط اقتضا ایدن عسکر بالترتیب سوق اولنه‌رق اوکی آلنمشدر .

بوسنه والیسی حسن پاشا بوسنه‌ده آوستریالیلر طرفندن دوچار مغلوبیت اولدیغی کبی طونه طرفلرنده دخی بعض مغلوبیتلر یوز گوسترمکله عسکرك تشجیعی ایچون استانبولده لوای شریف اخراج وقریم سواریلری دشمنك تضییقنه مأمور ایدلمش ایدی .

بو صیره‌ده حضرت پادشاه سوداوی برعلتله سلطنتك یگرمی برنجی سنه‌سی عازم داربقا اولدی (١٠٠٢) . (رحمه الله)

نعش مبارکی آیا صوفیهٔ جامع شریفی حولیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٥٢	٩٨٢	١٠٠٣	٢١	٤٩

۱۳

﴿ عهد سلطان محمد ثالث ﴾

سلطان محمد ثالث پدرلرینك وفاتی اوزرینه مغنیسادن استانبوله کلەرك اجداد کرامنك تختنه جلوس بیوردی (۱۰۰۲) .

جلوسلرینی متعاقب وکلایی تبدیل ایله بعد ازین شهزادەکانك والیلکله ولایاته کوندرلمەسی عادتنی الغا بیوردی.

افلاق و بوداسی میخال طمشواردن عودت ایدن قریم خاننك اوزرینه هجوم ایله مالملکنی نهب وغارت ایتمك وطونه وقاره دکیز یالیلرینی وروکیق قلعه‌سنی یاقمق کبی عصیانلره قالقشدیغندن تأدیبی ایچون سنان پاشا تعیین واعزام اولندی .

سنان پاشا طونه‌یی کچه‌رك بکرش قلعه‌سنی ودها برقلعه‌یی ضبط ایتدی .

فقط میخال سنان پاشایی برباتاقلغه چکه‌رك دوچار انهزام ایتدکدن ماعدا بتون آلات واثقال ایله برابر یرکوکی قلعه‌سنی وانبارلرینی ید اغتصابنه کچیردی .

١٠٠٥ ده اردوی همایون اکری قلعهٔ جسیمنی فتح ایتدی .

آناطولیده بولنان سپاهی فراریلری بعض اکابر دولت بیننده ظهور ایدن شقاق ونفاقدن میدان بوله‌رق قریم ممالکی اوزرینه ایصال دست خسار ایتدکلرندن آلمانیا اردولری سرحداتی اخافه‌یه قیام ایله‌دیکی کبی افلاق عصاتی دخی نیکبولی قلعه‌سنی تخریب ایله‌دی(١٠٠٧).

شو حالك رفع وازاله‌سنه مأمور اولان دیاربکر والیسی مراد پاشا دشمن عسکرینی مغلوب ایده‌رك ایرته‌سی‌سنه دخی قنیژه قلعه‌سنی وسنجاغنی فتح وتسخیر ایتدی (١٠٠٩).

١٠١١ تاریخنده قپودان جغاله زاده سنان پاشانك استانکوی، موره صولرنده مالطه وجنویز قورصانلرینی اله کچیرمك ایچون اجرا ایله‌دیکی حرکات بحریه بر طاقم اویغونسزلقده سبب اولمغله بوصورت استانبولده عظیم کفتکولری موجب اولمشدر .

ایران شاهی عباس شوکشمکش حالدن استفاده املیله جلالی فراریلریله آلمانیایی اتفاقنه دعوتله همان تبریزه واورادن روانه کچدی.

اگرچه مقابله‌سنه اقتضا ایدن عسکر کوندرلمش وجلالی رؤساسی بعض مکافاة وعدیله انقیاده دعوت اولنمش ایسه‌ده پادشاه حضرتلرینك خسته‌لنه‌رك بر قاچ کون ایچنده ترك عالم فانی ایتمه‌سی بوتشبثی ثمره‌سز براقمشدر. (رحمه الله)

آیاصوفیه‌ده پدرلری مرحومك تربه‌سنده مدفوندر.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٧٤	١٠٠٣	١٠١٢	٩	٣٨

١٤

﴿عهد سلطان احمد خان اول﴾

سلطان محمد ثالثك ایکی شهزاده‌سندن بیوکی اولوب هنوز اون درت یاشنده بولنان سلطان احمد خان اول تخت سلطنت عثمانیه‌یه جلوس ایتدی (١٠١٣).

مجارستان سردارلغنده بولنان صدر اعظم یاور علی پاشا جلوس همایونك وقوعنی متعاقب استانبوله کلدی.

قپودان دریا جغاله زاده سنان پاشا دخی ایران سرحدنده‌کی اردوی همایونه مأمور اولدی.

شاه عباس روانه طوغرو چکلمشدی. سنان پاشا قاره باغده قیشلامق ایسته‌مش ایسه‌ده برزماندن بری اطاعت وانتظامنه خلل کلن عسکرك اصرارینه بناءً وانه واورادن ارضروم مشتاسنه چکلمکه مجبور اولدی.

صدراعظم علی پاشا تکرار مجارستانه مأمور اولدیسه‌ده قبل‌العزیمه

[سلطان احمد خان اول]

وفاتی وقوع بولدیغندن یرینه بلغراده بولنان لالا محمد پاشا نصب ایدلدی. مشارالیه همان بودینه توجه ایده‌رك پشته‌یی آوستریالیلردن استرداد ایتدی.

ترانسلوانیالیلرله مجارلر بدایت محاربه‌دن بری آلمانیالیلرك جور

وتحکملرندن بیزار قالدقلرندن بویارلردن بر پرنسك ایکی مملکته بردن قرال اولماسی ایچون دولت عثمانیه‌نك حمایتنه دخالت ایتدیلر. طرف پادشاهیدن استدعالری اسعاف اولندی‌که بوحال مجارستانده آوستریا ایمپراطورلغی خاندانیله اولان محارباته ختام ویرمك ایچون بر مقدمه اولمش اولدی (١٠١٤).

جغاله زاده قیشی ارضروم مشتاسنده چیقاردقدن صوکره تبریزه طوغرو یورودی. سلماس جوارنده ایران اردوسیله جنکه کیریشدیلر. بعض امرانك سردار طرفندن ویریلن امرك خلافنده وقوعه کلن حرکتلری عساکر عثمانیه‌ده بوزغونلق حدودثنه سبب اولمش وبوحال او صاحب حمیتك پك آغیرینه کیتمکله متأثر اولدیغندن دیاربکره چکلدکدن صوکره وفات ایتمشدر.

بوندن صوکره امرای عثمانیه شیروان و شماس طرفلرنده ثبات ایده‌مه‌دکلرندن اوحوالی کاملاً شاه عباسك النه کچدی.

کرك بو وقعه کرك بوندن صوکره وقوعه کلن بعض حادثه اوزرینه مسند صدارت پشته‌ده آلمانیا مرخصلریله صلح مذاکراتنده بولنان قویوجی مراد پاشایه توجیه اولندی.

بواثناده آناطولینك برچوق محللرنده عصیانلر باش کوسترمش وایران محاربه‌سی‌ده دوام ایتمکده بولنمش ایدی.

مراد پاشا مجارستاندن عودتنده آناطولی‌یه مأمور اوله‌رق حلبه طوغرو یورودی. کرك اثنای راهده تصادف ایتدیکی کرك صوکره‌دن اوزرلرینه واردیغی عاصیلری لایق اولدقلری درجه‌ده تأدیب ایده‌رك کمال موفقیتله استانبوله عودت وبو خدمتلرندن طولایی مظهر التفات حضرت ولی نعمت اولدی (١٠١٧).

اشقیانك تربیه‌سنده الله کچیریلن عاصیلرك برچوغنی قویولره آته‌رق اتلاف ایتمش اولماسندن طولایی «قویوجی» نامی ویرلدیکی روایات تاریخیه‌دندر.

مجارستان قرالی بوچقایك وفاتی اوزرینه آلمانیا ایمپراطورلغی کندی ملتزمی بولنان برینی نصب ایتمك ایسته‌دی. لکن صدراعظم بوکا مخالفتله باب عالینك منتخبی اولان برپرنس تعیین ایتدیردی. ٦٢

مراد پاشا بوندن صکره تکرار ایران سفرینه مأمور اولدی. مشارالیه اول امرده آناطولیده‌کی دولت عاصیلرینك امحاسنی التزام ایدوب نائل مرام اولدقدن صوکره صوب مأموریتنه حرکت ایتمش ایسه‌ده حربه باشلامازدن اول اجلی یتیشه‌رك طقسان آلتی یاشنده عازم دار آخرت اولدی (١٠١٩).

مراد پاشانك یرینه دیاربکر والیسی نصوح پاشا صدراعظم وسردار اولدی.

شاه عباس بویله جسیم برادرونك حرکتندن خوفه دوشه‌رك استرداد ایله‌دیکی ممالکك ویرکیسی نامیله آغیر هدیه‌لر تقدیمیله صلحی التماس ایتمش والتماس واقع طرف دولتدن قبول اولنمشدر.

١٠٢٦ سنه‌سنده ایران ایله تکرار محاربه‌یه باشلانلدیغی صره‌ده سلطان احمد خان حضرتلری یکرمی سکز یاشنده اولدیغی حالده عازم کلشن سرای آخرت اولدی. (رحمه الله)

سلطان احمدك زمانه قدر مسند جلیل سلطنت اوغلدن اوغله انتقال ایدرکن مشارالیه — برنجی دفعه اوله‌رق — برادری سلطان مصطفایی ولی عهد ایتمشلردر.

نعش مبارکلری نام عالیسنه نسبتله یاد اولنان جامع شریف حوالیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده‌در.

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٩٨	١٠١٢	١٠٢٦	١٤	٢٨

١٥

﴿ عهد سلطان مصطفی خان اول ﴾

سلطان احمد اولك وفاتنده برادری وولی العهدی سلطان مصطفای اول تخت عالئ خلافت عثمانیه یه جلوس ایله‌دی (١٠٢٦)،

اوچ آی امتداد ایدن زمان سلطنتلرنده تاریخجه قیده شایان هیچ برمهم وقعه ظهوره کلمه‌مشدر .

بنیه‌جه اقتدارسزلغی جهتیله استراحته احتیاج حس اولندیغندن امور سلطنتی سلطان احمدك بش شهزاده‌سندن بیوکی بولنان سلطان عثمانه ترك ایتمشلرسه‌ده مؤخراً وقوع وفاتلرنده تکرار یدادارهٔ پادشاهیلرینه آلمشلردر . آنجق دفعهٔ ثانیه‌ده‌کی جلوسلری بر سنه‌دن زیاده دوام ایده‌مه‌یوب ینه حکومتدن دستکش فراغ اولمش وسلطان مراد رابعك جلوسندن اون آلتی سنه صوکره ارتحال ایتمشدر (١٠٣٢) .

نعش مبارکلری آیاصوفیه جامع شریفی تربه‌سنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٠٠	١٠٢٦	١٠٣٢	١ سنه ٣ آی	٤٨

١٦

﴿ عهد سلطان عثمان خان ثانی ﴾

بروجه محرر عم اکرملری سلطان مصطفی خان اوّلك یرینه جالس تخت عثمانی اولدی (١٠٢٧) .

مشارالیه جلوس زماننده اون‌درت یاشنده ایدی.

دولت عثمانیه‌ده برنجی دفعه اولمق اوزره جلوس‌هایون، مخصوص نامه‌لرله اوروپا دولتلرینه تبلیغ اولندی .

سلطان مصطفانك دور سلطنتنده صدر اعظم اوله‌رق سردارلقله ایران اوزرینه مأمور اولان قپودان خلیل پاشا اردوسنك اردبیل اوزرینه وقوع حرکتی شاه عباسی طلب متارکه‌یه مجبور ایتدی .

مولداوا یعنی بوغدان پرنسی (غراتچیانی)نك ــ لهلیلرك تشویقیله ــ

[سلطان عثمان خان ثانی]

دولته قارشی حرکات عصیانهده بولنماسی لهستان علیهنه سفر وقوعنی ایجاب ایتدیکندن اسکندر پاشا قومانداسیله اردوی همایون بوغدانه کیرهرك عاصیلری هزیمت کلیهیه اوغراتمش و بو بوزغونلقده تلف اولان

برنسك باشی له اصیلزادکانندن بر اسیر صرب ایله برابر استانبوله کوندرلمشدر .

بو آرالق شاه عباس ایله اولان موالات ظاهریه ایجابندن اولەرق ایکی طرفدن بر طاقم ذی‌قیمت هدایا کوندرلمش و شاه عباسك هدایاسی استانبولجه پك زیاده مظهر تقدیر وقبول اولمشدر .

قپودان خلیل پاشادن صوکره مقام صدارته کلن کوزلجه علی پاشا بو صرەده وفات ایتمەسیله مهر صدارت حسین پاشایه احسان اولندی .

لهلیلر بوغدانه تجاوزدن فارغ اولمادقلرندن سلطان عثمان حضرتلری بالذات لهستان اوزرینه عزیمت ایله‌مشدر (١٠٣٠) .

ایساقجیده قورولان کوپرودن طونه نهری کچیله‌رك (خوتین) قلعەسی جوارینه مواصلت اولندی . له اردوسی قلعەنك قربنده واستحکام ایچنده بولنمغله هرطرفدن محاصره ومقاتله‌یه باشلانلدی . بو محاربەده اطراف والیلریله قریم خانی جانبك کرای ایله اردل یعنی ترانسلوانیا قرالی (تبلن غابور) ومملکتین ویوادالری دخی حاضر ایدیلر . لهستان سراسر تاراج ویالکز یوز بیك نفردن زیاده اسیر اخذ اولندی .

فقط موسم شتانك تقرب حلولیله برابر لهستانك افلاق ویواداسی واسطەسیله وقوع بولان صلح استدعاسی مناسبتیله خوتین قلعەسی جانب دولت علیەده قالمق شرطیله ترك مخاصمه اولنەرق موکب همایون استانبوله عودت ایله‌دی (١٠٣١) .

آرادن چوق کچمکسزین سلطان عثمان حضرتلری شهیداً وفات

ایتمش ونعش مبارکلری پدری سلطـان احمـدك تربەسـنه دفن ایدیلمشدر . (منه) (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠١٣	١٠٢٧	١٠٣١	٤	١٨

١٧

عهد سلطان مراد رابع

سلطان مراد خان رابع بن سلطان احمد حضرتلری جلوسـنده اون ایکی یاشنه هنوز واصل اولمش برصبی ایدی .

جلوس همایونی متعاقب شاه عباس بغداد اوزرینه کلیتلی عسـکر سوقیله اوچ آی محاصره‌دن صوکره اوشهر عظیمی دولت علیه اداره‌سندن نزع ایتدی .

ایرانك بغداده بویله بالسهوله نائل اولماسنه سبب ارضروم والیسی آبازه پاشا ایله قریم خانلغنك عصیانلری وقوع بولماسـندن طولایی او طرفده قوهٔ کافیه بولندوروله‌مامش اولماسیدر .

بغدادك تخلیصنه مأمور اولان حافظ پاشا ابتدا آبازه پاشاعصیانی ـ بر درجه‌یه قدر ـ یاتیشـدیروب بعده موصـل اوزرینه یورودی (١٠٣٤) .

بوصره کورجیلر ایرانلیلر علیهنه عصیان ایده‌رك غلبه دخی قازاندقلرندن غلبهٔ واقعه‌یی تعقیب وادامه ایچـون دولت عثمانیه‌دن استمداد ایتـدیلر . حافظ پاشـا آنلره بر قوهٔ کافیه امدادجی کوندردیکی کبی کندیسی‌ده یولنده دوام ایتدی .

اردوی همایون بغـدادی محاصره آلتنه آلدی . لکن محـاصره
طوپلری کتیرلمه‌مش اولدیغندن استانبولدن بصره‌دن مطلوب طوپلر

[سلطان مراد رابع]

کتیریلنجه‌یه قدر وقت کچدی . بناءً علیه محاصره یدی سکز آی قدر
اوزادی .

بو مدت ظرفنده ایسه شاه عباس کورجستان مشغولیتنی بیتروب بغدادك امدادینه کلدی .

امر محاصره ومقاتله پك قانلی اوله‌رق جریان ایتدی . نتیجهٔ حربی عثمانلیلر قازاندیلر. بونك اوزرینه شاه عباس صلح تکلیفنه مجبور اولدی .

فقط سپاهی زوربالرینك هروقت ایقاعندن کری طورمادقلری اویغونسزلق بورادە تکرر ایتمش اولدیغندن صلح امیدلری ضعیفلنمش ودشمن النه برچوق طوب کچمش ایدی . مع مافیه سردار ــ حسن تدبیر ورزانتی سایه‌سنده ــ اویغونسزلقلری بر طرف ایتدکدن ماعدا ایرانلیلر علیهنه ایکنجی برغلبه‌یه نائل اولدی . قیش تقرب ایتمکله شاه عباس ایران طرفنه، حافظ پاشا موصله واورادن دیاربکر مشتاسنه چکلدی (۱۰۳۵) .

استانبولده آردی آراسی کسیلمه‌ین یکیچری قیاملرینك نتایج مضره‌سندن اوله‌رق بش پادشاهه حسن خدمت ایتمش اولان صدارت قائممقامی کورجی محمد پاشا عاصیلر النده اتلاف اولندیغی کبی حافظ پاشا دخی عزل ایدلدی .

محمد پاشادن صوکره مسند صدارت قپودان خلیل پاشایه ویرلمش وخلیل پاشا ینه ارضرومی محاصره‌یه قالقشدیسه‌ده موفق اوله‌مادیغندن عزلی وفقط متعاقباً وفاتی وقوع بولماسیله دیاربکر والیسی بوشناق خسرو پاشا صدراعظم نصب اولنمش ایدی . خسرو پاشا قوماندانی آلیر آلماز ارضروم اوزرینه شدتلی بر هجوم ایله آبازه پاشایی ترك سلاحه مجبور ایتدی . مشارالیهك شو صورتله وقوعه کلن موفقیتی کندیسنك بغدادی استردادە مأموریتنی ایجاب ایتدیکه بوصره‌ده شاه

عباس وفات ایده‌رك یرینه حفیدی شاه صفی حکمران ایران اولمشدی.

خسرو پاشا ملك ایرانده کائن «میزبان» قلعه‌سی اوکنده شاه نوجاهك اردوسنی پریشان ایده‌رك همدانه طوغرو ایلریله‌دی. همدانی تخریب ایتدکدن صوکره «باغستان» اوزرندن بغداده کچه‌رك شهری محاصره‌یه باشلادی. ایرته‌سی سنه قرق بیك قریم آتلیسی دخی اردوی همایونه التحاق ایله‌مش اولدیغی حالده برثمرهٔ موفقیت کوروله‌مه‌دیکندن خسرو پاشا عزل ایدیله‌رك حافظ پاشا، ایکنجی دفعه اوله‌رق، مقام صدارته کتیرلدی. آنجق شو عزل ماده‌سندن طولایی خسرو پاشادن ممنون اولان اردوی همایونجه بعض مرتبه نمایشلر وقوعه کلمش وبو حال یعنی کرك حربجه کورولن موفقیتسزلق کرك خسرو پاشانك عزلی حافظ پاشانك صنیعه‌سی اولمق اوزره تلقی ایدلمش اولدیغندن استانبولده برطاقم ارباب عصیان بیچاره حافظ پاشایی شهید ایتدیلر. مقام صدارته کان رجب پاشا ایسه دیاربکر والیلکنه تعیین اولنان مرتضی پاشا معرفتیله خسرو پاشایی قونیه‌ده اعدام ایتدیردی.

بو اعدام کیفیتی ینه بر طاقم عصیانلره سبب اولدیسه‌ده حضرت پادشاه تدابیر حکیمانه ایله آز وقتده اوکنی آلمقله برابر جسیم بر اردو ایله ایران اوزرینه حرکت بیوردی‌که بو اثناده سن شریفلری ۲۱ ایدی (۱۰٤٤).

ایران سفرینه حرکتدن اوّل روسیه‌نك التماسی اوزرینه لهستانه اردولر سوق اولنوب فقط برنتیجهٔ مفیده استحصال اولنه‌مادی.

موکب همایون ارضروم اوزرندن یورویه‌رك روان قلعه‌سی پیشکاهنه واصل و قلعه‌نك ضبطی حقنده‌کی آرزو سکز کون تضییقدن صوکره حاصل اولدی.

بعـده آراس چایی اوزرینـدن کچیله‌رك تبریزه کیدیلوب ضبط اولندی . (١٠٤٥)

١٠٤٧ ده بغـدادك استردادی عزمیله یکیدن ایران اوزرینـه حرکت اولندی . شـاه ایران حسام الدین صفی بغدادك محـافظه‌سنه قوشدی .

دجله کنارنده وقوع بولان مصادماتك ایکنجی دفعه سـنده غلبه عساکرعثمانیه‌ده قالدی. لکن اثنای محاربه‌ده صدراعظم شهید اولدی. غلبهٔ واقعه اوزرینـه بغداد ایچنده ترك سـلاح اولنه‌رق شهرك قاپولری اردوی همایونه آچلدی . (١٠٤٨)

کوچوك حسن پاشـا بغداد محـافظلغنه تعیین اولنه‌رق اردوی همایون عودت امرینی آلدی. بوموفقیتله «فاتح بغداد» عنوان مفخرتنی آلان پادشاه ظفرپناهك دارالخلافه‌یه دخولی پك شـانلی بر آلای ایله اجرا اولندی .

پادشاه حضرتلرینك ایلك بسفرنده آلمش اولدیغی نقریس علتی عودتدن صوکره مشتد اولماسـیله ٢٩ یاشنده ایکن ارتحـال ایتدی . (١٠٤٩)

مدفن شریفلری پدری سلطان احمد خان اوّل تربه‌سیدر.

(رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٢٠	١٠٣٢	١٠٤٩	١٧	٢٩

١٨

عهد سلطان ابراهیم خان

سلطان مراد رابعك وقوع ارتحالی اوزرینه سلطان احمد شهزادكاننك اك كوچوكی و یكانه وارث سلطنت اولان سلطان ابراهیم خان حضرتلری یكرمی بش یاشنده جلوس ایتدی (١٠٤٩) .

زمان سلطنتنك ایلك وقعه‌سی اولمق اوزره « آزاق » قلعه‌سنك قازاقلردن استردادی اولمشدر .

وقایع مشهوره‌دن بری‌ده کرید سفریدرکه دارالسعاده آغالغندن معزول اولوب بقیهٔ عمرینی مصرده کچیرمك اوزره یوله چیقان سنبل آغانك اموال واتباعیله برابر قورصانلر النه کچه‌رك کندیسنك تلف ومالنك نهب اولنمش اولماسی کیفیتی سبب اولدی.

۱۰۵۵ سنه‌سی حزیراننده ایکی یوزدن متجاوز سفینه‌دن مرکب بردونما قوهٔ کافیه ایله و قپودان دریا یوسف پاشا قوماندا‌سیله سوق اولنه‌رق آطه‌نك مقر عسکریسی اولان خانیه قلعه‌سی اللی کون محاصره ایله ضبط اولندی .

یوسف پاشا قلعه‌یی تحکیم وایچنه اون‌ایکی بیك عسکر اقامه ایده‌رك درسعادته عودت ومظهر التفات ولی‌نعمت اولمش ایسه‌ده بعض رقبا‌سنك سعایتلری بی‌چاره‌نك موجب ازاله‌سی اولمشدر .

یوسف پاشایه ایدیلن بهتانلردن اولمق اوزره‌کویا کریددن بر آلتون ستون کتیروب صاقلامقده اولماسی روایت اولنمشدی . مؤخراً اجرا اولنان تحقیقاتدن بونك صاری مرمردن معمول برشی اولدیغی آکلاشلدی .

مشارالیهك یرینه وقتیله بودین والیکنده بولنمش اولان دلی‌حسین پاشا کرید سرداری تعیین اولندی .

وندیك جمهوری علیهنده اولان بومحاربه کرید آطه‌سنه حصر ایدلمه‌یوب دالماچیایه قول قول اردولر سوقیله وندیکلیلر یدنده بولنان شهرلر برر برر ضبط اولندی .

وندیکلیلر شو محاربانده صوك قوتلرینی صرف ایتدکلرندن کریـ
سفری تمام یکرمی بش سنه اوزامش کیتمشدر .

هر نصلسه صوکره‌لری استانبولده ظهور ایدن بعض کونه اویغونسز
لقلر نهایت سلطان ابراهیمك یرینه مخدومی سلطان محمد رابعك جلو
سنی موجب اولدی .

سلطان ابراهیم (١٠٥٨) ده شهیداً وفات ایتمکله نعش مبارکی
عم اکرملری سلطان مصطفای اولك آیاصوفیه‌ده‌کی تربه‌سنه دفن
اولندی . (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٢٤	١٠٤٩	١٠٥٨	٩	٣٤

١٩
عهد سلطان محمد رابع

مشار الیه «آوجی» لقبیله ملقبدر. هنوز یدی یاشنده برصبی ایکن
بروجه محرر جلوسی وقوع بولمشدر .

بو آره‌لق یکیچریلرله سپاهی وایچ آغالری بیننده وقوعه کلوب ایچـ
بیومش واهمیت آلمش اولان منازعات ومقاتلات ایله اوغراشلدیغندن
کرید خصوصی اونوتلمش و بیچاره حسین پاشا امداد واعانه‌سز
قالدیغی کبی دونمانك برقسمی آق دکزده وندیك دونماسنه مغلوب
اولمشدی .

بوصره‌ده تدابیر عاقلانه ومهام شناسانه‌سیله برقاچ پادشاه زماننده

حسن ادارهٔ ملکه موفق اولان بیوك والده ماه پیکر سلطان وفات ایتمکله اسکدارده نامنه منسوب اولان جامع شریفه دفن اولندی (١٠٦١) (رحمها الله) .

[سلطان محمد رابع]

پادشاه حضرتلرینك سن رشده بلوغنه قدر دوام ایدن داخلی قاریشقلقلره آرتق برنهایت ویرلمك اووره امر مهم صدارتك بریداقتدا.

ره تفویضی لزومی تحقق ایتمش وبناءً علیه عفت وصداقت واقتدار وکفایتی ایله مشهور اولان کوپرولو محمد پاشا مقام صدارته کتیر-لمشدر (١٠٦٦) .

محمد پاشانك مسقط رأسی آماسیه قربنده اولوب صوکره‌لری نامنه نسبتله« وزیر کوپروسی» دینیلن قریه‌سیدر. ایلك تربیه‌یی سرای همایونده آله‌رق امور ملکیه وعسکریه‌ده کوستردیکی اقتداریله وزیر اولمش ایدی . صدارته کلدیکی زمان سنی ٧٢ یی متجاوز ایدی .

بیوك تاریخ کتابلرنده تفصیل اولندیغی اوزره آزوقتده برخیلی اصلاحاته موفق اولدقدن صوکره وندیکلیلرك حدینی بیلدیرملك ایچون براردو ودونما ایله آق‌دکیزه حرکت ایتدی .

چناق قلعه بوغازی اوکنده ایدیلن برمحاربهٔ بحریه‌ده اگرچه وندیکلیلر مغلوب اولمش ودونمالری یانمش ایسه‌ده بو آتش عثمانلی‌دو-نماسنه‌ده سرایتله محو ایتدی .

عجالةً تهیئه ایدیلن یکی بردونما کوپرولوبی اردوسیله برابر بوزجه آطه‌یه نقل ایتمکله اولجه دشمن النه کچمش اولان لیمنی دخی استرداد اولندی .

بواثناده ترانسلوانیا پرنسی دولته قارشی حرب آچمش ایسه‌ده مغلوب اولدقدن باشقه مقامی‌ده غائب ایتدی .

کرك بوپرنسك کرك مؤخراً اعلان عصیان ایده‌رك دوچار مغلو-بیت اولان اولاح بکی منچنه‌نك التجا و تشویقلری اوزرینه آوستریا اردوسی یوقاری مجارستان اوزرندن کله‌رك دولت علیه حمایه‌سنده بو-لنان بعض قلاعك استردادینه قیام ایتدی .

بودین محافظی حسن پاشا — اوزمانه قدر فتحی امکانسز صاییلان

— «وارادین» قلعه‌سنی برصورت دلیرانه ایله ضبط ایتدی که بو حال ایکی دولت بیننده حربك وقوعنه مقدمه اولدی .

کوپرولونك وفاتیله یرینه کتیریلن فاضل احمد پاشـانك صدارتی زماننده ایدی‌که آوستریا ایله قطع مناسبات اولندی (١٠٧٣) .

اوزمانلره کوره پك جسیم، پك مکمل ترتیب اولنمش اولان بوار-دویی کورن آوستریالیلر صلحه میال اولمشلرسه‌ده صدراعظمك مطا-لبی پك آغیر اولدیغندن وبناءً علیه اویوشمق ممکن اوله‌مادیغندن اردوی همایون ایلریله‌مکه باشلادی .

تاتار خانزاده‌لرندن احمد کرای دخی‌یوز بیکی متجاوز تاتار آتلیسی ایله کلوب اردویه التحاق ایتدیکندن «نوهسل» نامدیکر «اویوار» قلعه‌سی پیشکاهنده محاربه‌یه طوتوشلمش وتسخیرینه احتمال ویریله‌مه‌ین قلعه‌نك عثمانلی النه کچمه‌سی آلمانیاجه باعث تعجب ودهشت اولمشدر .

ایکی سنه قدر دوام ایدن شو محاربه‌نك شرف غالبیتی الك صوکره ینه عثمانلیلرده قالدیغندن ایمپراطور صدراعظمك اولجه بلغرادده یاز-دیرمش اولدیغی عهدنامه‌یی کمال مسارعتله امضالامغه مجبور اولمشدر .

بوموفقیت اوزرینـه اردوی همایون ادرنه‌یه قدر کلوب اوراده شرف معیت شاهانه‌یه نائل اولدیغی حالده استانبوله عودت ومواصلت ایتدی .

ایرته‌سی سنه صدراعظم کریده مامور اولدی .

ردوس آطه‌سنه قدر بتون سواحلی طولاشه‌رق حرکتندن اوّل آناطولی عسکرینی دخی آلدقدن صوکره صوب مقصوده متوجه وبعد الوصول حربه مباشر اولدی (١٠٧٨)

برسنه صوکره پادشاه حضرتلری ترحاله و یکیشهره عزیمتله اوراده اقامت بیوردی .

قندیه قلعه‌سی اوکنده باشلایان نائرهٔ حرب و جدال کیتدکجه اشتعال ایده‌رك پاپا وفرانسه حکومتلریله مالطه اداره‌سنده بولنان قور-صانلر طرفندن دشمنه امداده کلن عساکر وسفائن پریشان وعاقبة الامر — محاصره‌سی یکرمی بش سنه دوام ایتمش اولان — کرید جزیره‌سی ضبط اولندی (۱۰۷۹)

بونلك اوزرینه ممالك عثمانیه‌نك هرطرفنده اوچ کون اجرای شهر-آیین ایدلدی .

سلطان محمد رابع حضرتلری ادرنه‌ده‌کی اقامتکاه همایونلرینه عودت بیوردی .

«اوقره‌ین» ده ساکن اولوب دولت علیه حمایه‌سنی قبول ایتمش بولنان قازاقلر حقنده لهستانك وقوعه کلن تعرضی و آنلرك استمدا-دی اوزرینه احمد پاشا لهستان اوزرینه کوندرلدی .

برایکی قلعه فتح اولندقدن وبرخیلی تلفات وقوعندن صوکره لهستانك عرض ایلدیکی تکالیف صلح بعض شرائطله قبول اولندی . (۱۰۸۳)

بو آره‌لق تکرار دشمنلکه قالقیشان لهلیلر — قراللری بولنان «صوبه‌یسکی» نك درایت وشجاعتی سایه‌سنده — بعض محللری استر-داد ایتمش و بومحاربه‌ده عساکر عثمانیه‌ده اوّلکی غیرت کورلمه‌دیکندن آثار انهزام یوز کوستره‌سیله صلحه قرار ویرلدی و بونی متعاقب صدراعظم کوپرولوزاده فاضل احمد پاشا — صدارتنك اون بشنجی-سنه‌سنده — وفات ایتدی . (۱۰۸۷)

کوپرولولرك اقرباسندن قاره مصطفی پاشا مقام صدارته کچدی.

١٠٩٢ ده شمالی مجارستانده بعض فساد ظهور ایتدیکندن آوستریا النده قالمغی ایستهمهین اصیلزادهکانك التماسی اوزرینه «آمریق تکهلی» نامنده برسرکرده طرف دولتعلیهدن مجار قرالی نصب اولندی.

مخالفته قالقیشان آوستریالیلر اوزرینه سوق عسکر اولنهرق دفعات ایله مقهور وویانه شهری محصور ایدلدی. آنجق قاره مصطفی پاشا — طمع و غرضنه مبنی — بعض موانع ایقاع ایتدیکدن بوندن استفاده ایدن له قرالی عثمانلی اردوسنی بغتةً باصمش ومصطفی پاشایی منهزماً بلغراده رجعته مجبور ایتمشدر (١٠٩٤)

مؤخراً ظهوره کلن بعض احوال اوزرینه سلطان محمد خان حضرتلری امور سلطنتدن دستکش فراغ اولماسیله یرینه برادری سلطان سلیمان ثانی جلوس ایتدی (١٠٩٩).

سلطان محمد آلتمش سنه معمر اولدقدن صوکره ارتحال ایدهرك — والدهسی خدیجه ترخان سلطانك بنا کردهسی اولان — امین اوکی قربنده کائن — «یکی جامع» تربهسنده دفن اولندی. (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٥١	١٠٥٨	١٠٩٩	٤١	٥٣

٢٠

عهد سلطان سلیمان ثانی

سلطان سلیمان ثانی جلوس بیوردقلری زمان قرق سکز یاشنده ایدیلر.

سلطان سلیمان بتون اوقاتی تحصیل معارف ایله طاعات و عباداته

[سلطان سلیمان ثانی]

حصر ایتمش بر ذات فضائل سمات اولدیغندن قبول سلطنتده صورت استعفا کوسترمش ایدی .

هیچ بر زمان راحت طورمایان یکیچری آغالری جلوس هما .

بونی متعاقب صدر اعظم سیاوش پاشایی ائتلاف ایتدکلری کبی کوپرولو زاده مصطفی پاشایی‌ده صدارت قائمقاملغندن عزل و نفی ایتدیردیلر.

بو آرالق طمشواردہ بولنان محافظ عسکری بر حرکت عصیانیه‌یه قیام ویکن عثمان پاشا نامنده بر حمیتسزده بونلره انضمام ایدرك بلغراددہ‌کی سرعسکره اطاعتسزلکده بولندقلرندن پادشاه حضرتلری عصیانك تسکینی ایچون قریم خانی سلیم کرایی مأمور ایده‌رك کندیلری‌ده — اردویه دها یاقیندن نظارت ایده‌بیلمك ایچون — صوفیه‌یه عزیمت بیوردی (١١٠٠).

سلطان محمد رابعك ایام اخیرهٔ سلطنتلرندن بری دوام ایدن آوستریا محاربه‌سنده طالع حربك عثمانلیلره مساعد بولنمامسی دولت علیه‌یی عقد صلحه مجبور ایتدیکندن مکالمه ایچون باب عالیدن ایکی مأمور کوندرلمش ایسه‌ده آوستریا حکومتی پك آغیر بعض تکلیفاتده بولندیغندن و برطرفدن‌ده فرانسه قرالنك رین نهری اوزرندن آوستریا ممالکنه هجومه مهیا بولندیغی فرانسه‌نك ویانه‌ده‌کی سفیری واسطه‌سیله اخبار ایله عثمانلی مرخصلری تشجیع ایدلدیکندن یکیدن جمع وترتیب اولنان براردو ایله همان مجارستان اوزرینه وارلمش وویانه بوزغونلغندن بری ازمید حوالیسنده اقامت ایتمکده اولان پرنس « آمریق تکه‌لی » دخی اردوی همایون رفاقتنه ویرلمش ایدی.

« موروا » وادیسنده وقوع بولان محاربه‌ده سردار رجب پاشانك اهلیتسزلکندن ناشی مغلوبیت یوز کوسترمکه باشلامغله صوفیه‌ده بولنان پادشاه حضرتلری متأثر اوله‌رق ساقز محافظی بولنان کوپرولو زاده مصطفی پاشایی جلب و مسند صدارتی توجیه ایله هرحالده دشمندن اخذ ثار اولنمسنی اراده ایتدی.

آرتق بوندن صوکره شاهد مظفریت عثمانلیلره عرض دیدار ایتمکه باشلامش وبر چوق قلعه‌لر ضبط اولنمشدر . آوستریالیلری ترانسلوانیا یعنی اردلدن سوروب چیقاران پرنس تکه‌لی خدمتنه مکافاةً اردل ویوادلغنه نصب اولندی (١١٠٢) .

بومظفریتلر اوزرینه تمام هر کسك یوزی کوله‌جکی برزمانده ایدی‌که سلطان سلیمان ثانی حضرتلری ادرنه‌ده دست شوی دغدغهٔ عالم اولدی . (رحمه الله)

نعش مبارکلری جد عالیلری قانونی سلطان سلیمان تربه‌سنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٥٢	١٠٩٩	١١٠٢	٣	٥٠

٢١

عهد سلطان احمد خان ثانی

سلطان احمد خان ثانی حضرتلری قرق طقوز یاشنده جلوس ایتدی (١١٠٢) .

تقلید سیف آلایی ادرنه‌ده اجرا اولندی .

بر آی صوکره آوستریا ایله اولان حربك تعقیب غلباتی ایچون صدراعظم کوپرولوزاده مصطفی قومانداسیله بلغراده بر اردو سوق اولندی .

« باد » پرنسی یتمش بیك عسکر ایله اردوی همایونی قارشیلادی .

حربه طوتوشلدر . صدراعظمك بو محاربه‌ده ابراز ایله‌دیکی شجاعت قهرامانانه‌دن غیرته کلن عسکر برشوق ایله دشمنه صالدیردیلر. شو

[سلطان احمد خان ثانی]

حاله نظراً غلبه‌یی عثمانلیلر قازانمق لازم کلیردی . نه چاره که قلعه‌دن آتیلان بر دشمن دانه‌سی صدراعظمی شهید ایتدیکندن اردویه بردنبره

پریشانلق کلەرك غلبه دشمن طرفنده قالدی . فقط هر ایکی طرف اردوسی‌ده تلفات کلیەیه اوغرایەرق موجودلری همان یاری درجەسنده قالدیغندن دشمن غلبۀ واقعەدن برفائده کورەمدی .

بریاندن آوستریالی رین نهری اوزرنده فرانسه عسکریله‌ده محاربه ایدییور وفقط هنوز ایکی طرفجه ده بر نتیجه حاصل اولەمیور ایدی . دولت عثمانیەنك بوصرەده صلحه مائل اولمسی فرانسەیی آوستریانك بتون قوتنی کندی اوزرینه سوق ایدەجکی مطالعەسیله خوفه دوشوردیکندن فرانسه قرالی استانبولدەکی سفیری واسطەسیله صدراعظم ترپوشجی علی پاشایی دوام حربه تشویق ایتمکه باشلادی .

علی پاشادن صوکره صدراعظم اولان بوزوقلی مصطفی پاشا ترانسلوانیاده برحرکت عسکریه اجراسنه قیام ایدوب فقط بر ایش کورەمەمش وسرمەلی علی پاشانك صدارتی زماننده ایسه ساقز جزیرەسی وندیکلیلرك ید ضبطنه کچمشدر .

بو اثناده پادشاه حضرتلرینك ارتحالی وقوع بولمغله تخت عثمانی‌یه سلطان محمد خان رابعك شهزادەسی سلطان مصطفی جلوس ایتدی (١١٠٦) . (رحمه الله)

نعش مبارکی برادری سلطان محمد رابعك یکی جامعدەکی تربەسی درونده مدفوندر .

مدت عمر	مدت سلطنت	وفات	جلوس	ولادت
٥٣	٤	١١٠٦	١١٠٢	١٠٥٣

٢٢

عهد سلطان مصطفای ثانی

سلطان مصطفای ثانی جلوس بیوردقلری زمان سن شریفلری **٣٢** ایدی .

جلوسنك اون بشنجی کونی ایدی‌که اوّلجه ساقزك استخلاصی ایچون سرعسکر نصب اولنان مصرلی‌زاده ابراهیم وقپودان دریا عمجه‌زاده حسین پاشالرك دونتمای همایون ایله آق دکزده ونديك دونتماسیله ایکی دفعه محاربه ایدرك دشمن دونتماسنك نصفندن زیاده‌سنی غرق واحراق ایله‌دکلری و ساقزه واریلوب لیمانده وقلعه‌ده بولنان ونديكليلرله برابر کلیتلی ادوات ومهمات حربیه وبرقاچ کمی اله کچیرمش اولدقلری خبر بشارت اثری واصل اولدی .

آوستریالیلرك طمشواری محاصره نیتنده بولندقلری خبر آلنمغله پادشاه نوجاه حضرتلری یکی صدراعظم نصب ایتدیکی الماس محمد پاشا دخی برلکده اولدیغی حالده بلغراده واورادن طمشوار اوزرینه‌واروب دشمن عسکرینی پریشان ولیپوه، شیش، لغوش قلعه‌لرینی ضبط ایتدی. فقط موسم شتانك حلولی جهتیله بوقدرجق فتوحات ایله بالاکتفا نیکبولی اوزرندن عودت وابتدا ادرنه‌یه، صوکره استانبوله مواصلت اولندی.

اوّل بهارده طمشوارك ینه محاصره ایدلدیکنی خبر آلان سلطان مصطفی خان حضرتلری بالذات حرکتله بلغرادن پانچوه‌یه کچه‌رك دشمنك کذرکاهنده بولنان پلانقه‌لرینی وطونه‌ده‌کی درت بیوك کمیلرینی احراق وتخریب ایتدکدن صوکره طمشواره واردی .

آوستریالی محاصره‌یی ترك ایده‌رك برطار بوغازده استحکام انشاسیله موکب همایونه یول ویرمه‌مکه چالیشمش ایسه‌ده قدرتیاب اوله‌مدیغندن وایرته‌سی کونی وقوع بولان هجومنده دخی اون بش بیك قدر تلفات ویردیکندن رجعته مجبور اولمش وطرف اشرف پادشاهیدن طمشوارك خراب اولان محللری ترمیم وعسکرك مهماتی تتمیم اولنه‌رق بلغراده واورادن مشتاسنه عودت اولنمشدر (١١٠٨) .

اوّلکی سنه روسیه طرفندن محاصره اولنان آزاق قلعه‌سی بو سنه دخی محاصره اولنمش ودولت علیه‌نك آق‌دکیزده، مجارستان ولهستانده مشاغل حربیه‌سی جهتیله محافظه‌سنه اعتنا اولنه‌مامش اولدیغندن قلعه موسقو النه کچدی .

سلطان مصطفی حضرتلری اوچنجی دفعه اوله‌رق رفع لوای جهاد ایله بلغراده عزیمت بیوردیلر . اوراده عقد اولنان مجلس مشورتده ویریلان قرار موجبنجه طمشـواره حرکت اولندی . لکن اردوی همایون طمشـواره کچمك ایچون «زانه» نام محلده واقع تیســه نهری اوزرینه قوریلان کوپرودن عسکر ومهماتك امراری اثناده، بقضاء الله تعالی، کوپرو ییقیله‌رق صدر اعظم ایله برابر برچوق وزرا وامرا وعسـکرك خیلی مقداری قارشی طرفده قالدیغندن واوته طرفه کچن عسکر همایوندن قالانلره امداد قابل اوله‌مدیغندن پك چوق ضایعات وقوعه کلدی. مع‌مافیه عثمانلیلر حمیت وغیرت مفطوره‌لری ایجابنجه تسلیم اولمایوب هیچ فرد قالمایجه‌یه قدر اوروشدیلر .

پادشاه حضرتلره طمشواره وصوللرنده عجم زاده حسین پاشایی بلغراددن جلب ایله مقام صدارته اصعاد ایتدی .

آوستریالیلر دخی فنا حالده زده‌لندکلرندن ترانسـلوانیایه رجعت ایتدیلر . بونك اوزرینه موکب همایون طمشوار قلعه‌سنـك لوازمنی اکمال ایدرك ینه بلغراده، اورادن ادرنه‌یه عودت ایتدی .

دولت بواثناده برطرفدن آوستریا وروسیه، دیکر طرفدن لهستان، موره حکومتلریله اوغراشمقده اولوب اکرچه هرسنه تجهیز عسـکر وترتیب لوازم سفردن اظهار اتمیورسه‌ده بوحاللر مملکتی هر صورتله مضایقه‌ده بولندیرمقـده اولدیغنـدن وباخصوص هرمحاربه‌ده دوچار

اولدقلری مغلوبیتلر دائما اوغرادقلری زیانلر اوزرینه مخاصملرك دخی صلحه میل کوسترمکده اولدقلری حس اولندیغندن انکلتره وفلمنك دولتلری طرفندن عرض اولنان توسط اوزرینــه صلح مذاکراتنه کیریشیله‌رك اون آلتی سنه‌دن بری دوام ایدن شــوقتال عظیمه برنهایت ویرلدی . وسلطنت سنیه ایله دول مذکوره بیننده تصدیقنامه‌لر مبادله وتایید مصافاة ایچون هرطرفدن یکدیکری ممالکنه بیوك ایلچیلر تعیین اولندقدن صوکره سلطان مصطفی حضرتلری صدراعظم حسین پاشایی آله‌رق استانبوله عودت بیوردی .

امور خارجیه‌نك شوصورتله یولنه کیرمش اولمسی اوزرینه آرتق مصالح داخلیه ایله اشتغال اولندی .

آنجق پادشاه حضرتلرینك مؤخراً بر آز استراحت ایچون ادرنه‌یه چکلدیکی برزمانده اســتانبولده ینه عظیم قاریشــقلقلر ظهور ایتمش وکیتدکجه جسامتنی آرتیران بوحال اســف اشتمال اوزرینه ذاتاً غائلهٔ دنیا ومافیهادن بیقمش اولان ســلطان مصطفی حضرتلری تاج وتخت سلطنتی برادری سلطان احمد ثالثه وبش آی مرورونده عالم هستی‌یی‌ده طالبلرینه ترك ایده‌رك عازم کلشن سرای بقا اولمشدر (۱۱۱۵) .

(رحمه‌الله)

نعش مبارکلری یکی جامعده پدرعالیلرینك تربه‌سنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۰۷٤	۱۱۰٦	۱۱۱٥	۹	٤۱

٢٣

عهد سلطان احمد خان ثالث

سلطان احمدك جلوسی ٢١ یاشنده ایكن ادرنه‌ده وقوع بولمشدر. یدی سنه مدت صلاح وصلاح ایله كچدی.

سکزنجی سنهٔ جلوس اولان ١١٢٤ ده دولت علیه ایله روسیه بیننده «پروت» محاربه‌سی ظهور ایتدی . بو محاربه‌یه سبب روسیه‌یه قارشی مغلوب اوله‌رق دولت علیه‌یه التجا ایدن اسپانیا قرالی مشهور دمیرطاش اون ایکنجی شارلك اخذ انتقام مقصدیله استانبولده‌کی لهستان سفیری و سائر طرفدارلری واسطه‌سیله باب عالی‌یه اجرا ایلدیکی تشویقات ایله روسیه چاری دلی پترونك موره ، آینه روز طرفلرنده وقوعه‌کلان افادات وتحریکاتی سبب اولمشدر .

صدراعظم بالطه‌جی محمد پاشا قوماندا‌سیله یوز بیك موجودلو براردو طونه‌یه سوق اولندی. تاتار خانی دخی قرق بیك آتلی ایله اردوی همایونه التحاق ایتدی.

نهایت ایکی دولت اردوسی « پروت » نهری کنارنده جنکه طوتوشدیلر .

اوزمانه قدر عثمانلیلرك سطوتی کورممش اولان چار اردوی همایونك شدتلی بر آتشنه اوغرانجه بتون تدبیرینی غائب ایتمش وبرکت ویرسون که زوجه‌سی قاترینانك تدبیر وفطانتی سایه‌سنده استدعای صلحه مسارعت ایده‌رك محقق‌الوقوع اولان برانهزام کلیدن تخلیص کریبان ایده‌بیلمشدر (١١٢٤) .

آزاق قلعه‌سنك اعاده‌سی، روسیه‌لك قزاق ایشلرندن ال چکمه‌سی، حدود اوزرنده یاپیلان برطاقم قلعه‌لرك هدمی، استانبولده روسیه ایلچیسی اقامه ایدلممه‌سی، اسوه‌ج قرالنك مملکتی جانبنه عودتنه ممانعت اولنماماسی شرائط صلحیه‌دن ایدی .

صدراعظمك شو موفقیتنی چکه‌مه‌ین برطاقم آدملر بو محاربه‌ده روسیه چارینك اسیر ایدلمه‌سی ممکن ایکن صالیویرلدیکی وبوکا سبب

ایسه قاترینادن آلنان رشوت اولدیغی افتراسیله مشار الیهی اتهامه قالقشدقلرندن وقریم خانی ایله دمیر طاشلك افاداتی دخی بوادعایه موافق دوشدیکندن نهایت بالطه‌جی لیمنی‌یه نفی واجلا اولندی .

١١٢٧ ده وندیك قورصانلری طرفندن مصردن کلن عثمانلی سفائننك یغما اولنمسندن ودها سائر بعض اسبابدن ناشی وندیك جمهوریته اعلان حرب اوله‌رق موره اوزرینه حرکت همایون وقوع بولدی .

قوریتو برزخنی کچن اردوی همایون وندیکلیلرك ید اغتصابنده بولنان ممالکك جمله‌سنی استرداد ایتدی .

آنجق شوحال قارلوفچه معاهده‌سیله وندیکلینك موره‌یه اولان حق تصرفنی ضامن بولنان اوستریانك مداخله‌سنی دعوت ایتمش وبناءً علیه آوستریایه‌ده اعلان حرب اولنمشدر .

ادرنه‌ده اجتماع ایدن اردونك قسم اعظمی صدراعظم داماد علی پاشایه بالتودیع طونه‌یه، برقسمی‌ده وندیکلیلره قارشی دالماچیایه سوق اولندیغی کبی دونمای همایون دخی قورفو آطه‌سنك استیلاسنه مأمور ایدلدی .

علی پاشا اردوسی باغراددن طونه‌یی کچوب (پترو ارادین، قلعه‌سنده تحشد ایدن دشمن اردوسی ایله حربه مباشرت ایتدی . آنجق کرك آوستریا سرعسکری بولنان پرنس اوژه‌نك مهارتی کرك صدر اعظمك وقوع شهادتی غالبیتك آوستریالیلرده قالماسنه سبب اولدی.

شو مغلوبیت اوزرینه طمشوار ودها صوکره باغراد قلعه‌سی دشمنك ید ضبطنه کچدیکی کبی قورفو آطه‌سنی محاصره ایدن دونما دخی عودت ایتدی (١١٢٩) .

بعده مقام صدارته کلن نو شهرلی ابراهیم پاشانك مأموریتیله پساروفچه‌ده عقد مصالحه اولندی .

صلحك انعقادینی متعاقب مصالح داخلیه‌یه صرف اقدام اولندی . باب عالی رجالندن اولوب سفارتنامه‌سیله مشهور اولان یکرمی سکز محمد افندینك فرانسه قرالی اون بشنجی لوئی نزدینه سفارتله کوندر- لمه‌سی، صنعت طباعتك استانبولده دخی شیوعیله بر « دارالطباعه » تأسیسی بو دور آسایشك وقایع مهمه‌سندندر .

بو آرالق ایران حکمداری شاه حسینك افغانلیلر طرفندن قتل اولنماسی وداخل ممالکده برطاقم اختلاللر پیدا اولماسی اوزرینه روسیه چاری بو حالدن بالاستفاده قافقاسدن اینه‌رك بحر خزره طوغرو بتون ممالك طاغستانی ضبطه قیام ایله‌مش وبوکا قارشی دولت علیه طرفندن دخی کورجستان اوزرینه سوق عسکر اولنمش ایسه‌ده فرانسه دولتنك توسطیله حرب ایدلمکسزین «دربند» و «باکو» قلعه‌لریله اطرافنده‌کی اراضی روسیه‌ده، عراق عجم ایله کورجستان، لورستان دولت علیه‌ده قالمق صورتیله اورلاشلمشدر (١١٣٧) .

مؤخراً بو تقسیمه راضی اولمیان او محللر اهالیسنك سلاحه صا- رلملری وظهوره کلن دها سائر مناقشات نهایت ایرانه اعلان حربی انتاج ایله‌دی .

موکب همایون دها اسکداردن حرکت ایتمه‌دن صدراعظم داماد ابراهیم پاشا علیهنده عسکرك ظهوره کلن عصیانی وبونك ایجابندن اوله‌رق مشارالیهك ازالهٔ وجودی پادشاه حضرتلرینك پك‌زیاده یأس وفتورینی موجب اولماسیله مشغلهٔ سلطنتدن کف ید فراغت ومقامنه برادرزاده‌سی شهزاده سلطان محمود خان اوّلی کچیردکدن صوکره اختیار عزلت ایتدی.

سلطان احمد بوندن صوکره آلتی آی دها معمر اولوب عالم فانی‌یی ده ترك ایتمشدر (١١٤٣) . رحمه الله

یکی جامعده والده خدیجه سلطان تربه‌سی درونده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٨٤	١١١٥	١١٤٣	٢٨	٦٥

٢٤

عهد سلطان محمود خان اوّل

سلطان محمود خان اوّل حضرتلرینك جلوس همایونلرندن ایکی سنه صوکره ایرانده شاه طهماسب صفوی‌یی اسیر وهنوز صبی بولنان شاه عباس ثالثك شاهلغنی اعلان ایدن اعتماد الدوله نادر طهماسب قولی خان — که مؤخراً شاهلغی کندی ضبط ایتمشدر — بغدادی محاصره‌یه قالقشدیغندن ارضروم والیسی طوپال عثمان پاشا سرعسکرلیکیله بغداده سوق عسکر اولندی .

ایلك مصادمه‌ده غلبه عساکر عثمانیه‌ده قالمش ونادر مجروحاً همدانه چکلمکده بولنمش ایکن تکرار عسکرینی تشویق وتشجیع ایده‌رك موصله طوغرو چکیلان اردوی همایونه هجوم ایله پریشان وعثمان پاشایی شهید ایله‌دیکی کبی روان جهتنده بولنان اردویی دخی بوزارق اوّلجه ضبط اولنان ممالکك کافه‌سنی استرداد ایتدی .

نادر بوموفقیتله ایرانه کیدوب شاهلغی اله کچیردکدن یعنی نادرشاه

اولدقدن صوکره باب عالی‌یه مراجعتله سلطان مراد رابع زماننده

[سلطان محمود خان اول]

قبول ایدلمش اولان حدودك طانلماسی شرطیله صلح تکلیفنده بو-
لندیسه‌ده جانب دولت علیه‌دن قبول اولنمادی .

١١٤٨ ده روسیه دولتی نقض عهد ایله آزاق واوزی قلعه‌لریله

قریم حدودینه آیری آیری اردولر سوق ایتدی. بونك سببی ایسه لهستانی تقسیم ایچون اورایه‌ده عسکر چکمش اولوب فقط «پروت» معاهده‌سی موجبنجه دولت علیه لهستانك استقلالنی ضامن بولندیغندن شاید سلاح ایله مداخله‌یه قالقشه‌جق اولورسه میدان ویرمامك املی ایدی.

بو حرکت تجاوزکارانه اوزرینه صدراعظم سلحدار محمد پاشا سردارلغیله طونه‌یه عسکر کوندرلمش ایسه‌ده چونکه بو تقسیمده کندیلری داخل اولدیغندن آوستریالیلر اعمال لطائف الحیل ایله سرداری حرکتدن منع وشو صورتله قازانیلان وقت ظرفده اسباب هجومی اکمال وجمع ایده‌رك روسیه‌لیلرك قریمه دخوللرینی متعاقب بونلرده ودین، نیش، بوسنه اوزرندن ممالك عثمانیه‌یه کیردیلر.

کفه‌یه سوق اولنان عسکر قریملیلرك دخی انضمام معاونتیله روسلری تلفات کلیه‌یه اوغراته‌رق قریمدن رجعته مجبور ایتمش و آوستریالك اوچ اردوسنی قارشیلایان حکیم اوغلی علی پاشا، عوض محمد پاشا، کوپرولوزاده‌لردن احمد پاشا دخی بونلری پك فنا حالده بوزمشدر.

صدراعظم یکن محمد پاشا آوستریالیلری کاملاً طونه‌نك اوبر یاقه‌سنه آتمغی امل ایدندیکندن صلح ایچون فرانسه‌نك عرض ایله‌دیکی توسط وبعض ارکان دولتك تمایلاتنه باقمایه‌رق بلغرادی محاصره ایدن دشمن اردوسی اوزرینه یورویه‌رك اوچ کون شدتلی محاربه‌دن صوکره دشمنی قاچیرمش، قلعه‌یی دخی ضبط ایتمشدر (١١٥٢).

اوچ سنه مدت دوام ایدن شو محارباتده عساکر عثمانیه‌نك دائما مظهر اولدیغی غلبات وبالخصوص او آرالق داخل ملکده ظهور

ایدن براختلال روسیه‌یی طلب صلحه مجبور ایتمش اولماسیله بعض شرائط ایله قبول ایدلدی .

بو محاربه‌لرك ختامنی متعاقب هندستاندن عودت ایدن نادرشاهك عراق طرفلرنده وقوعه کلن تجاوزاتی اوزرینه ایرانله تکرار محاربه‌یه باشلانیلوب فقط درت سنه قدر دوام ایتدیکی حالده هر ایکی طرفده بر شی قازانه‌مادیغندن اوّلکی شرائط صلحیه ایله ١١٥٩ ده ترك مخاصمه اولندی .

پادشاه حضرتلری بوندن صوکره تا وقوع وفاتنه قدر دور حکومتنی هپ صلح و آسایش اوزره کچیردی .

وفاتی سلطنتنك یکرمی بشنجی سنه‌سنده وقوع بولدی (١١٦٨) . یکی جامعده والده سلطان تربه‌سنده مدفوندر .

(رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٠٨	١١٤٣	١١٦٨	٢٥	٦٠

٢٥

عهد سلطان عثمان ثالث

سلطان عثمان ثالث حضرتلری تخت عثمانی‌یه جلوس بیوردیغی زمان اللی اوچ یاشنده ایدی .

پادشاه مشارالیهك مدت سلطنتی اوچ سنه اولوب بومدت ظرفنده ایسه قیده شایان براهمیتلی وقعه ظهور ایتمامش ودور حکومتنك بتون

وقایعی آشاغیده ذکر اولنه‌جق برقاچ خصوصدن عبارت بولنمشدر:
سواریسی بولندیغی برفرقتین ایله آق دکیزی طولاشمقده بولنان

[سلطان عثمان خان ثالث]

جعفربك نامنده برقپودان اوچ قورصان کمیسی یاقالایوب اوچنی‌یردن محو ایتمش، بوبك اوزرینه تحسین ومکافاته مظهر اولمشدر .

باغچه قاپوسی جوارنده بر حریق ظهور ایده‌رك روزكارك شدتی دخی منضم اولمغله قول قول طاغیلوب وكیتدكجه وسعتنی آرتیروب یالكز یكرمی درت بیك قدر خانه‌یی یاقدی .

مصرك زمام اداره‌سنی اله كچیرمك قصدنده بولنان كوله‌من بكلری میاننده بعض كونه منازعات وقوعه كلدیسه‌ده هیچ بری نائل مرام اوله‌مادی .

یدی سنه اوّل یعنی محمود خان اوّل زماننده باشلانیلان جامع شریفك بناسی بو صیره‌ده اكمال اولنمغله پادشاه حضرتلری نامنی «نور عثمانی» تسمیه ورسم كشادینی صورت مكمله‌ده اجرا بیوردی .

آیدین سنجاغنده (قاره عثمان) نامنده متغلب بر آدم توره‌دیسه‌ده درحال اعدام وخیلی جسیم اولان اموالی مصادره اولندی (١١٧٠) .

مهر وكالت مصطفی باهر پاشادن آلنوب مشهور قوجه راغب پاشانك انكشت اقتدارینه طاقلدی .

زهد ومرحمت بی‌نهایه ایله مشهور اولان والده شهسوار سلطان ایله سلطان احمد ثالثك بیوك اوغلی سلطان محمد یكدیكرینی متعاقب ارتحال ایتدیلر .

برّ الشام عربانك حجاجی غارت ایتدیكی حوادثی استانبوله اخبار اولندی (١١٧١) .

پادشاه حضرتلری — بعض اسبابدن‌ناشی — راغب پاشایی عزل ایتمك نیتنده بولنمش وفقط موقع اجرایه قویمازدن اوّل ترك عالم فانی ایتمشدر (١١٧١) . (رحمه الله)

یکی جامعده والده سلطان تربه‌سی درونده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۱۲	۱۱٦۸	۱۱۷۱	۳	٥۹

۲٦
عهد سلطان مصطفای ثالث

سلطان مصطفی حضرتلری قرق ایکی یاشنده ایکن اجدادعظامی تختنه جلوس ایتدی (۱۱۷۱) .

دور سلطنتی روسیه‌ده مشهور ایکنجی قاترینه‌نك ایمپراطوریچه‌لکنه تصادف ایتمشدر .

قاترینه عن‌اصل آلمان اولمقله برابر بعض احوال غیر مرضیه‌سیله سوء نظر قازانمش بر آشوب جهان اولماسیله موسقوولره برجمیله ابراز ایتمك املنده بولندیغندن ولهستان مقاسمه‌سنه قاریشمغی تمام حصول مرامنه یاردیم ایده‌جك اسبابدن کوردیکندن همان لهستان اوزرینه واردی .

دولت علیه ابتدای امرده پك‌ده ایشه قاریشمق ایسته‌مه‌دی. لکن روسلره قارشی طیانه‌میه‌رق قاچان لهلیلرحدود اوزرنده‌کی خوتین قلعه‌سی‌جوارنده ودولت‌علیه طوپراغی داخلنده برمحله التجا ایتدکلرینه وروسلر اوراسنی یاقمق صورتیله دولت علیه‌یه دخی میدان اوقومش بولندقلرینه بناءً ضروری روسیه‌یه اعلان حرب ایلدی (۱۱۸۲) .

اجرا ایدیلن تدارکات حربیه جمله‌سندن اوله‌رق قریم‌خانی‌اولوب

نفی ایدلمش اولان کریم کرای خان بعد الاطلاق تکرار مقمنـه اقعاد وحربه مأمور ایدلدی .

[سلطان مصطفای ثالث]

اردوی همایونك سردارلغی صدراعظم یاغلقجی زاده محمد امین پاشایه تفویض اولنوب پادشاه حضرتلری دخی ادرنه‌یه عزیمت بیوردی. مقدمة الجیش اولان اوتوز بیك تاتار آتلیسی روسـیه‌نك ایالات

جنوبیه‌سنی پایمال خیول ایله‌دیکی کبی صدراعظم قومانداسنده بولنان اردو دخی خوتین قلعه‌سنی محاصره ایدن موسقوولری رجعته مجبور ایتدی .

آنجق محمد امین پاشا ذاتاً مطلوب اولان اقتداری حائز اولمادیغندن دشمنك بوقدرجق برمغلوبیتنی کافی کوره‌رك قوجه اردویی حرکتسز براقمش وایشك دها فناسی اولمق اوزره عسکرك زاد و زخیره‌سی توکنمکله خسته‌لك وتلفات ظهور ایتمکه باشلامشدر . واصل سمع همایون اولان شوحال اسف اشتمال عزل وتجریمنی اقتضا ایتمه‌سیله درحال ایجابی اجرا وذوات مجرّبه‌دن مولدوانلی علی پاشا سردارلقله اسرا اولندی .

یکی سردار برعزم مردانه ایله ایلری حرکت ایتمشدی . لکن نه‌چاره‌که حسب الموسم صولری زیاده فیضانلی بولنان طورله نهرینی کچمکه تصدی ایتمك احتیاطسزلغنده بولنمش اولدیغندن هر بری بر طرفده قالمق صورتیله آوچ قسمه آیریلان اردویی روسیه قوماندانی بو حالده کورنجه همان هجوم ایله فنا حالده پریشان ایتمشدر .

بو غلبه‌ده خوتین قلعه‌سنی دخی ضبط ایتمش اولان روسلر حدودی چیکنه‌یوب اولاح، بوغدان ایالتلرینی تخریبه مسارعت ایتدی.

قاترینا بو صورتله اجرای مرامی تسهیل ایتدیکی کبی نصلسه آق دکیزه کچیره‌بیلدیکی دونما ایله موره‌لیلری دخی اتفاقنه دعوتله برابر عثمانلی دونماسنه ایراث خسار ایتمکه باشلادی. ایلك مصادمه‌ده عثمانلی دونماسی ایچه غلبه‌لره نائل اولدی. فقط الك صوکره بر تدبیرسزلکله بر آرالق دونما چشمه لیمانی کبی طار بر محله صوقولمش اولماسی اوزرینه روسیه آمیرالی بونی تمام فرصت عد ایله آتش قایقلریله

لیمانه صوقولوب دونتمای همایونی کاملاً احراق ایتدی (۱۱۸٤) .

دشمن بو غالبیتله لیمنی‌یی ضبط ایده‌رك چناق قلعه بوغازی‌نی‌ده تهدیده باشلامشدر .

دونتمای همایون قوماندانی حسن بکك اثنای وقعه‌ده کوستردیکی جرأت وهمت فوق‌العاده مظهر تقدیر پادشاهی اولمغله رتبهٔ وزارتله قپودان دریا تعیین اولندی. بوصاحب همت بالانتخاب یانه آلدیغی بشر اون رفیق جلادتی ایله برلکده لیمنی قلعه‌سنی هجوم ایله استرداد ایتدکدن باشقه آق دکز بوغازی‌ده تحکیمه مسارعت کوسترەرك «غازی» عنوان مفخرتنی احراز ایتمشدر .

بوغدان جهتلرنده بولنان اردوی همایونك حالی پك فنالاشوب روسلر برطرفدن قریمه‌ده داخل اولدیلر .

اکرچه پروسیانك توسطیله مذاکرات صلحیه‌یه ابتدار اولنمش ایسه‌ده روسیه‌نك تکلیفاتی پك آغیر اولدیغندن بالضروره قبول ایدیله‌مه‌دی . بناءً علیه نائرهٔ حرب یکیدن اشتعاله باشلادی .

دشمنك طونه بالقانلره طوغرو ایلریله‌مکده اولدیغی برزمانده سلطان مصطفای ثالثك ارتحالی وقوع بولدی (۱۱۸۷). رحمه الله

مدفنی آقسرایده کندی انشا کرده‌سی اولان لاله‌لی جامعی حوالیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌در .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۲۹	۱۱۷۱	۱۱۸۷	۱٦	٥۸

۲۷

عهد سلطان حمید خان اوّل

سلطان حمید خان اوّل حضرتلری جلوس بیوردقلری زمان اللی یاشنده ایدیلر .

مرحوم سلطان مصطفی خان ثالثك صدر اعظملقله اردو سر-
دارلغنه تعیین ایتدیکی داماد محمد پاشا شمنی اردوکاهنده روسیه‌لی
طرفندن محصور قالمشدی. هر ایکی طرفجه‌ده یوز کوسترن قاریشقلقلر
اوزرینه روسیه قوماندانینك قرارکاهی بولنان «قاینارجه» قریه‌سنده
اجرای مذاکرات ایدیله‌رك — بو قریه‌یه نسبتله مشهور اولان —
معاهده عقد وامضا اولندی (١١٨٨) .

بومعاهده‌نك دولت علیه‌یه تحمیل ایتدیکی تکالیف پك آغیر شیلر
اولوب ازانجمله قریم خانلغی سلطنت سنیه‌دن فك ارتباط ایده‌رك
کسب استقلال ایتدی .

شو حال، حمیت وصداقتی جهتیله، صدراعظمك زیاده‌سیله کوجنه
کیتدیکندن بی‌چاره کدرندن یولده وفات ایتدی .

بو آرالق جبل لبنان ایله سوریه حوالیسنده شیخ طاهر نامنده
برعاصی، مصرده کوله‌منلر، یانیه‌ده تپه دلنلی علی پاشا دولته برر غائله
آچدیلر . فقط قپودان غازی حسن پاشا صیره‌سیله هر اوچنك‌ده
حقندن کلدی.

ایکنجی قاترینه قریم اوزرینه سوق عسکرله دولت علیه‌یه مطیع
وصادق بولنان دولتکرایی موقع حکومتدن اسقاط ایده‌رك یرینه‌کندینه
مجلوب اولان شاهین کرایی خان نصب ایتدی وبر آز صوکره‌ده کویا
خان جدیدی حمایه ایچون سکسان بیك موجودلو بر اردویی قریمه
صوقه‌رق کفه‌یی ضبط وشاهین‌کرایی اسیر ایتدی. بواسارت اوزرینه
آرتق کندیسنه حق حاکمیتی ایمپراطوریچه‌یه ترك ایتدیرمکده برکوچلك
قالمادیغندن قاترینا اوروپایه نشر ایتدیکی بربیاننامهٔ عمومی ایله قریمك
روسیه‌یه التحاق ایله‌مش اولدیغنی بیلدیردی (١١٩٧) .

بوقدر سهولتلی موفقیتلر اوزرینــه قاترینه امل وجرأتی برقات دها آرتیروب موره اختلالنی یکیدن اویاندیرمغه ، بونك ایچون قریمی زیارته کلن آوستریا ایمپراطوریله خفی مذاکراته قالقشدی .

باب‌عالی چاریچه‌نك بوتشبثنه واقف اولنجه حقوق حاکمیتنی محافظه ایچون چار وناچار ســلاحه مراجعت ایده‌رك روســیه‌یه یکیدن اعلان حرب ایتدی .

محاربه باشلادی. حربك ابتدالری عثمانلیلر ایچون موفقانه برصورتده کیدییوردی . مؤخراً قضــیه برعکس اوله‌رق روســلر اوزی قلعه‌سنی ضبط ایتدکدن ماعدا کرك محافظلردن کرك سکنه‌دن بیکلرجه نفوسی غایت وحشیانه برصورتده قلیچدن کچیردیلر .

بوصیره‌ده ایدی‌که حضرت پادشاه سلطنتنك اون آلتنجی ســنه‌سی استانبولده عازم دار آخرت اولدی (۱۲۰۳) . (رحمه الله)

باغچه قاپوسی قربنده نام عالیلرینه نسبتله یاد اولنان تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۳۷	۱۱۸۷	۱۲۰۳	۱٦	٦٦

۲۸

عهد سلطان سلیم خان ثالث

خاقان مغفورك بروجه‌محرر وقوع ارتحالی اوزرینه سلطان‌مصطفای ثالثك شهزاده‌سی سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری یکرمی ســکز یاشنده بولندیغی حالده جالس سریر سلطنت اولدی (۱۲۰۳) .

محاربه دوام ایدییوردی. ودین والیسی کدخدا حسن پاشا صدر
اعظم تعیین وبعده سردارلقله اردویه اعزام اولندی ایسه‌ده مغلوبیتدن

[سلطان سلیم خان ثالث]

باشقه برشی کوروله‌مه‌دی. نهایت طونه‌نك الك مستحکم مواقعده بولنان
اسماعیل قلعه‌سی ده روسیه‌یه کچدی. روسلرك قلعه‌یی ضبط ایتدکدن صوکره

اجراسندن چکنمه‌دکلری مظالمك تعیین درجاتنه بو مختصر محتمل دکلدر .

بو صیره‌ده آوستریا قرالی و آلمانیا ایمپراطوری بولنان ایکنجی ژوزف وفات ایده‌رك مقامنه ایکنجی لئوپولد کچدی. لکن بو تاریخلرده فرانسه انقلاب مشهوری ظهور ایتدیکندن و آوستریا حکومتی ایسه هرشیدن زیاده فلمنك جهتلرینی نظر دقتده طوتمق مجبوریتنده بولندیغندن دولت عثمانیه ایله عقد مصالحه ایتدی (١٢٠٥) .

انکلتره و پروسیا دولتلرینك توسطلریله قاترینه دخی محاربه‌دن فارغ اولمغله ایرته‌سی سنه یاش قصبه‌سنده روسیه ایله‌ده باریشلدی .

پادشاه کارآکاه حضرتلرینك اقدم آمالی اجرای اصلاحات اولدیغندن صلحك تقررینی متعاقب بو جهته صرف همت بیوردی .

ادب واطاعتدن وهردرلو نظام وانتظامدن چیقمش وبو جهتله دولتك باشنه خارجی دشمنلردن زیاده بر بلای مبرم اولمش اولان یکیچری عاصیلرینه بدل برمنتظم عسکر وجوده کتیرمك ایچون فرانسه‌دن ضابطلر جلب ایدیله‌رك «نظام جدید» نامیله پیاده عسکری تحریرینه واوروپالك منتظم اردولرینه تقلیداً طابورلر ترتیبنه باشلانیلوب بونلر ایچون اسکدارده ولوند چفتلکنده مخصوص قشله‌لر یاپیلدی.

پادشاه حضرتلرینك بویله بر طرفدن اصلاحات وتنسیقات ایله دیکر طرفدن‌ده آناطولیده، روم ایلیده پیدا اولان زوربالری تأدیب ایتمکله اوغراشدیغی شو زمانده مشهور ناپولئون بوناپارت — انکلتره ایله اولان مخاصمه‌سندن هندستان طریقنی تهدید ایتمك بهانه‌سیله — مصره عسکر ادخال و کوله‌منلری بالمحاربه مغلوب ایده‌رك قاهره‌یی ضبط ایتدی (١٢٣١) .

[...]روپه دولت علیه فرانسه‌نك خصمی بولنان انكلیزلرله اتفاق
[...]بو اتفاقه مؤخراً روسیه دخی داخل اولمش بولندیغندن انكلیز
[...]ی ایوقیرده فرانسز دونناسنی پریشان ایتدیکی کبی دولت علیه
[...]یه دوننالری‌ده جزایر سبعهٔ یونانیه‌یی، پارغه وپره‌وزه‌یی ضبط
[...]داد ایده‌رك مظهر موفقیت اولدیغندن وسوریه اوزرندن سوق
[...] عساکر جدیدهٔ عثمانیه دخی قوّت وسطوتی کوستردیکندن
[...]ون منهزماً مصره چکلمکه وصوکره اورایی‌ده ترك ایله فرانسه‌یه
[...] مجبور اولدی.

مصره سوق اولنان روم ایلی عسکری میاننده آرناود کوکللولرك
کرده‌لرندن بولنان قاواله‌لی محمد علی آغا غایت مدبّر و فطین
[...]کله برابر حریص شان بر آدم اولدیغندن فرانسزلر چکلدکدن
[...]کره مصره والی اولان خسرو پاشایه معارض چیقوب بر طرفدن‌ده
حیله ایله خلقی هم والیدن هم کوله‌منلردن تبرید ایده‌رك کندی
[...]ه جلبه چالشمش وفی‌الوقوع تدبیری تقدیره موافق دوشدیکندن
رتبهٔ سامیهٔ وزارتله مصر والیلکنی اله کچیرمشدر (۱۲۲۰).

بوناپارت فرانسه ایمپراطورلغی مقامنه ارتقا ایتدکدن صوکره دولت
[...]له اتفاقی آرزو ایده‌رك استانبوله مشهور جنرال سبستیانی کوندردی.
[...]لر بونی خبر آلنجه دوچار وهم وتلاش اوله‌رق اتفاقه میدان
[...]ملك مقصدیله بغتةً مرمره‌یه دوننما صوقه‌رق پای‌تختی تهدیده
[...]دی. فقط جنرال مومی‌الیه رفاقتنده‌کی ضابطلرك دخی انضمام
[...]له استانبول مکمل صورتده تجهیز اوله‌رق حال تدافعه قونلدیغندن
[...]ر برایش کوره‌مه‌یه‌جکلرینی آکلایوب چکلدیلر.

فرانسه ایله محارب بولنان روسیه دولتی ایسه باب عالینك فرانسه اتفاقنه کیره‌رك کندی علیهنه عسکر سوق ایتمه‌سندن قورقوب عثمانلی اردوسنك حرکتجه تفوّق قازانماسنه وقت براقمقسزین همان حدودی تجاوزله خوتین و آق کرمان قلعه‌لرینی ضبط ایتدی .

بونك اوزرینه دولت علیه دخی قاره‌دن روسیه اوزرینه اردو سوق ایتدیکی کبی دکیزدن‌ده انکلیز اوزرینه دونما چیقاردی .

صدارت قائممقاملغیله اسلامبولده قالان مصطفی پاشا تجددات و ترقیات علیهنده بولنان خائنلردن اولدیغندن، کرك آلتك حمیت‌پرورلك نقابی آلتنده ستر ایتمك ایسته‌دیکی مفسدتلر، کرك یکیچریلرله بیرولری بولنان عاصیلرك حرکات باغیانه‌سی آرتق هردرلو تحملك خارجنه چیقدی؛ اودرجه‌یه قدرکه آرتق نهایت پادشاه سلیم القلب حضرتلری سلطنتدن فراغته مجبور ایتدی .

بر سنه قدر معمر اولدقدن صوکره عزم کلشن‌سرای جنان ایتمشدر (١٢٢٢) . (رحمه الله)

نعش مبارکلری پدرلری سلطان مصطفی مرحومك تربه‌سنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٧٥	١٢٠٣	١٢٢٢	١٩	٤٨

٢٩

عهد سلطان مصطفای رابع

سلطان سلیم ثالثك بروجه محرر وقوع ارتحالی اوزرینه عمزاده‌سی سلطان مصطفی خان رابع حضرتلری تخت خلافته جلوس ایتدی.
مدت سلطنتلرنده روسیه ایله متارکه اولندیغی کبی نظام جدید

عسکرینی چکه‌مه‌ین یکیچریلر ایله اوغراشلمش وعلمدار مصطفی پاشایه طرفدار اولان قاباقجی تأدیب ایدلمشدر.

سلطان مصطفای رابع حضرتلرینك برسنه‌دن عبارت اولان دور سلطنتلری وقایعی ایشته شوندن عبارتدر.

۱۲۲۳ ده وقوع ارتحاللری اوزرینه مقام سلطنته برادر زاده‌لری سلطان محمود خان عدلی حضرتلری قائم اولدیلر.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۹۳	۱۲۲۲	۱۲۲۳	۱	۳۰

۳۰

عهد سلطان محمود خان ثانی

خاقان مشارالیه جلوس ایتدکلری زمان یکرمی اوچ یاشنده ایدیلر (۱۲۲۳). مخلصلری (عدلی)در. جلوسنه قدر شایع اولمامشدی[۱].

سلطان محمود حداثت سنیله برابر — مقتضای درایت وعرفانی اوزره — حقایق اموره آگاه وعلی‌الخصوص عم مکرملری سلطان سلیم ثالث حضرتلرینك اجرادن کری طورمادیغی وصایا و تلقیناتك حسن تأثیری اثری اوله‌رق پرانتباه برپادشاه اولدیغندن جلوسنی متعاقب ممالك شاهانه‌نك هرطرفندن جلب ایتدیکی اعیاندن مشکل بردیوان عالیده دولتك یکیچرلك یوزندن اوغرادیغی ضررلری منتظم برهیئت عسکریه‌نك وجوده کتیرلمه‌سنده‌کی محسناتی درمیان وبوخصوص ایچون

[۱] تاریخ جلوس اولمق اوزره سویله‌نیلن شومصراع طوغروسی پك جمیتلی دوشمشدر: «اولدی عدلی خان محمودك جلوسنده عیان».

جمله‌یی ارصا ایده‌رك لوند چفتلکنده‌کی قشله‌ده منتظم عسکره اساس اولمق اوزره تعلیم وتربیه‌یی امر ایتدی .

[سلطان محمود خان ثانی]

١٢٢٣ ده یعنی جلوس همایون سنه‌سنده روسیه دولت علیه‌یه قارشی اعلان حرب ایده‌رك صربلیلرك دخی التحاقیله اپیجه غلبانه مظهر اولدی . آنجق دیگر طرفدن فرانسه امپراطوری ناپولئون روسیه‌یه

هجوم ایتمکله ایکی دشمن آره‌سنده قالان موسقوف وترك مخاصمه‌یه مسارعت ایله‌دی .

فقط صربلیلر عصیانده دوام ایده‌رك امتیازاتنی توسیع وبرقاچ سنه صوکره‌ده کسب استقلال ایتمشدر .

روسیه وصرب غائله‌سنك برطرف اولماسی اوزرینه برزماندن بری ظهور ایدوب دائرهٔ شقاوتنی جزیرة العرب چوللرندن بغداد وبصره جهتلرینه قدر توسیع ایدن وباخصوص حرمین شریفینی ضبط ایده‌رك حجاجه یول ویرمه‌ین وهابیلر مصر والیسی محمد علی پاشا مأموریتیله تنکیل اولندیغی کبی یانیه‌ده سرکشانه افعال وحرکاته جرأت ایدن تپه‌دلنلی علی پاشا دخی تادیب ایدلدی.

تپه‌دلنلی وقعه‌سی هرنه قدر علی پاشانك ازاله‌سیله امحا ایدلمش ایسه ده کندیسنك دولته قارشی کوستردیکی اطوار باغیانه موره‌لیلره عصیان ایچون موجب جرأت اولمش اولدیغندن اوطرفلرجه‌ده دولته یکی برغائله آچیلدی .

مصر والیسی محمد علی پاشانك مخدومی ابراهیم پاشانك عهده‌سنه کرید وموره والیلکیله برابرتسکین عصیان مأموریتی ویرلدی. ابراهیم پاشا اینه‌بختی ومودون قلعه‌لرینی آلدقدن صوکره موره‌یه مصرعسکرینی ادخال ایتدی .

ابراهیم پاشا موره ایشلریله اوغراشدیغی صیره‌ده سلطان محمود خان حضرتلری یکیچریلری اورته‌دن قالدیرمغی قطعیاً عزم ایده‌رك — کیفیت مفصلاً تده بیان اولندیغی وجه ایله — حسن صورتله موفق دخی اولدی (۱۲٤۱) .

بوموفقیت اوزرینه پادشاه ظفرپناه حضرتلری عساکر منتظمه‌نك تشکیل وتعلیمی خصوصلرینه صرف همت بیوردی . اصلاحات

داخلیه ایله اشتغال اولنسان شو اثناده یونانستان اوروپا دولتلرینک مظاهرتیله دعوای استقلاله پایانداز قیام ونهایت دولت علیه ایله روسیه بیننده آچیلان محاربه‌نك کوستردیکی مجبوریت اوزرینه باب عالینك ده تصدیقنه مظهر اوله‌رق نائل مرام اولدی.

مصر والیسی محمدعلی پاشا تسکین شورش واعادهٔ آسایش وسیله‌سیله سوریه‌یه اطالهٔ دست تغلب ایدوب دولتك باشنه‌یکیدن برغائله آچمش وروسیه دخی دولت علیه ایله متفق بولندیغی حالده محمد علینك حقندن کلنه‌مه‌مش اولماسی حضرت پادشاهك غیرتنه طوقونه‌رق اوصاحب همت، سلطنتك اوتوز ایکنجی سنه‌سی عازم دار آخرت اولدی (١٢٥٥) (رحمه الله)

مدفن عالیلری چنبرلی طاش قربنده — فرزند نجیبلری عبدالمجید خان حضرتلرینك احیا کرده‌لری اولان — تربهٔ مخصوصه در.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٩٩	١٢٢٣	١٢٥٥	٣٣	٥٥

٣١
عهد سلطان عبد المجید خان

سلطان محمود حضرتلرینك وقوع ارتحاللری اوزرینه شهزاده سلطان عبدالمجید عالی‌بخت کمال اقبال ایله آرایش دیهیم وتخت اولدی (١٢٥٥).

مصر احوالی کیتدکجه فناالشیور ایدی. نهایت دول معظمه مسئله‌یه مداخله ایتمه‌سیله عقد اولنان معاهده‌ایله مصر، دولتك برایالت ممتازه‌سی حالنه قونلدی.

غائلهٔ مصریه‌نك اندفاعنی متعاقب دور مسعود تجدّدك مبدئی اولمق اوزره «کلخانه خط همایونی» اعلان ایدلدی (١٢٥٦).

شو موفقیت عظیمه اوزرینه پادشاه نوجاه حضرتلری خط همایونك
محتویات موعوده‌سندن اوله‌رق اصلاحات ملکیه و تنسیقات عسکریه

[سلطان عبد المجید خان]

اجراسی، معارف عمومیه تأسیسی کبی امور خیریه ایله اشتغاله باشلادیلر.

١٢٥٩ سنه‌سنده اجرا اولنان تنسیقات عسکریه موجبنجه
دولت — نصفی موظف، نصفی ردیف اوله‌رق — اوچ یوز بیك
عساکر نظامیه‌یه مالك اولدی.

من القدیم ممالك عثمانیه حقنده بر امل حریصانه‌ده بولنان روسیه دولتی بعض مطالبه قیام ایتدیکندن محافظهٔ استقلال ایچون اعلان حرب ایدلدی (١٢٦٩) .

صدر اعظم مشهور مصطفی رشید پاشا ایله آنك مکتب سیاستی پرورده‌لرندن عالی وفؤاد پاشالرك تدابیر حکیمانه‌لری ایله انکلتره وفرانسه ومؤخراً ساردنیا [ایتالیا] دولتلری دولت علیه‌نك دائرهٔ اتفاقنه داخل اولدقلرندن درت سنه قدر امتداد ایدن شو محاربه روسیه‌لك مغلوبیتیله ختام بولدی (١٢٧٣) .

فقط روسیه بو محاربه‌دن استحصال ایده‌مه‌دیکی منافعی بر طاقم تحریکات وافسادات ایله استحصال ایتمکی پولتیقه‌سنه اساس اتخاذ ایتمش وبو سببله یونان وقره طاغ عصیانلری وقوعه کلوب دولتی بر خیلی یورمشدر .

بو آره‌لق سوریه جهتنده‌ده بر قاریشقلق ظهور ایتمش ایسه‌ده فؤاد پاشا مأموراً اعزام وبو ایشده ذی مدخل اولانلر ازاله واعدام اولنه‌رق برطرف ایدلدی .

بو وقعه آره‌سندن چوق کچمکسزین سلطان عبدالمجید خان حضرتلری قرق بر یاشنده ایکن ارتحال دار نعیم ایله‌دی (١٢٧٧) . رحمه الله

جد عالیلری سلطان سلیم اوّل جامع شریفی حوالیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٢٣٧	١٢٥٥	١٢٧٧	٢٢	٤١